4 - НОЯ 1992

Мустақиллик, Тинчлик, Ҳамкорлик

Халқ сўзи

Газетамиз 1991 йил 1 январдан чиқа бошлади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасининг газетаси

17 ОКТЯБРЬ, ШАНБА. № 203 (454). 1992 йил

Сотувда эркин нархда

ДЎСТ КУЛФАТДА БИЛИНАДИ

ЖУМҲУРИЯТИМИЗ АҲЛИНИНГ ХОҲИШ ВА ИРОДАСИНИ ИНОБАТГА ОЛАР ЭКАН, ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАҲОННИ ТОЖИК ХАЛҚИГА ЁРДАМ ЗАРУРЛИГИДАН БИРИНЧИЛАР ҚАТОРИ ОГОҲ ЭТДИ.

«Дўст кулфатда билинади» — донишманд халқ ана шу оддий, аммо ҳаққоний хулосага келиш учун неча-неча фожиаларни кўрган. Ҳар гал дўст қўлидан дардига малҳам топар экан, бу олий ҳақиқатни авлодларга йўриқ, сабоқ сифатида қолдирган. Ҳозир фожиали кунларни бошидан кечираётган Тожикистон халқи минг йиллардан буён ўзи билан биродарликда яшаб келаётган ўзбек қардошининг ҳақиқий дўст эканига яна бир карра амин бўлди.

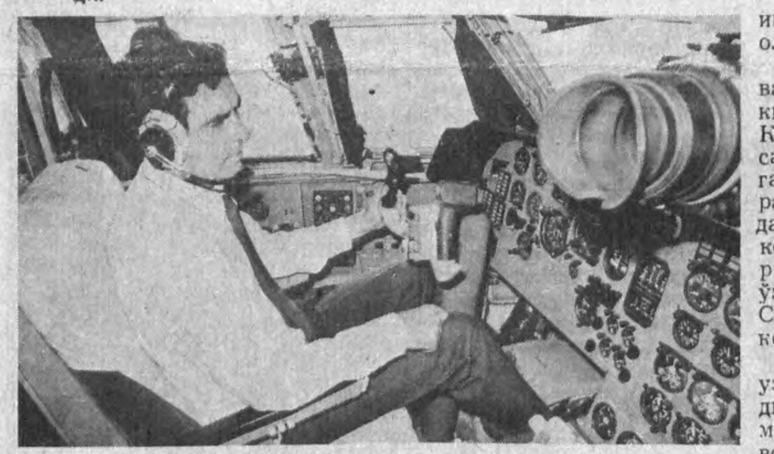

Фожиа бошланган илк кунларданоқ қўшни халқ тақдири ҳақида кўнглида безовталик туяётган жумҳуриятимиз аҳлининг хоҳиш ва иродасини инобатга олар экан, Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов жаҳонни тожик халқига ёрдам зарурлигидан биринчилар қатори огоҳ этди. Дарҳақиқат, Тожикистон бугун машъум биродаркушлик уруши исканжасида қолди. Юзлаб бегуноҳ қурбонлар, минг-минглаб бошпанасиз қочоқлар — осуда турмушга тажовуз қилган урушнинг оқибатларидир.

Кейинги маълумотларга қараганда, тўқнашувлар юз бераётган Кўлоб ва Қўрғонтепа вилоятларида очарчилик, турли касалликлар хуруж бошлаган. Тожикистон жумҳурияти Бош вазирининг ўринбосари Жамшид Каримовнинг айтишича, республикада бор-йўғи бир ҳафта-ўн кунга етадиган озиқ-овқат қолган, холос. Ана, шундай вазиятда Тожикистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Вазирлар маҳкамаси МДҲ давлат ва ҳукумат бошлиқларига иқтисодий ёрдам сўраб мурожаат этди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси бу мурожаатга жавобан Тожикистонга инсонпарварлик ёрдами кўрсатиш ҳақида қарор қабул қилди. Мазкур қарорга мувофиқ қардош республика аҳолисига 400 тонна ун, 10 тонна гуруч, макарон маҳсулотлари ва ўсимлик ёғи, 5 тонна шакар, кўплаб дори-дармон, кўрпа-тўшак, болалар кийимлари ва пойафзаллари, чодирлар жўнатиш мўлжалланган.

Куни кеча «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясининг юк самолётида ана шу инсонпарварлик ёрдамининг дастлабки қисми Тожикистонга етказилди. Юқорида келтирилган номлардаги 40 тоннага яқин юкни «Ўзбексавдо» давлат акционерлик уюшмаси раисининг биринчи ўринбосари А. Жалолов, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамасининг катта эксперти Ш. Бойматов Ўзбекистон Қизил ярим ой жамияти марказий қўмитаси раисининг ўринбосари А. Ғуломов ва бошқалар кузатиб бордилар.

Самолёт Душанбе аэропортига келиб қўнгач ўша лаҳзаданоқ файзсизликни, саросима ва уруш нафасини туйишга тўғри келди. Аэропорт самолётларни деярли қабул қилмай қўйган, ёқилғи йўқлиги сабабли хизматчилар меҳнат таътилига чиқариб юборилган экан. Чор атрофда ҳарбий вертолётлар, БТРлар, қуролланган кишилар. Олдиндан келишиб олинганига қарамай, қарийб икки соат юкни қабул қилиб олувчиларни кутиб қолинди.

Аэропортда Ўзбекистон вакиллари ҳузурига Тожикистон Республикаси Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари А. Саидов, Олий Кенгаш Аграр сиёсат комитети раиси, инсонпарварлик ёрдамларини қабул қилиб олиш комиссияси раҳбари Ҳ. Насриддинов, Тожикистондаги ўзбек жамиятининг раиси Қ. Сатторов ва бошқалар етиб келишди.

Юз берган вазият учун узр сўрар экан, Ҳ. Насриддинов буларнинг ҳаммаси мамлакатда юз бераётган воқеалар оқибати эканини айтди. «Биз мушкул кунларимизда ўзбек биродарларимизнинг мададини доимо ҳис қилиб келганмиз, деди у инсонпарварлик ёрдамини қабул қилиб олар экан. Бу гал ҳам шундай бўлди. Бу самимий ёрдам учун тожик халқи номидан бутун Ўзбекистон аҳлига, республика Президенти Ислом Каримовга миннатдорчилик изҳор этаман. Ишонамизки, бизнинг оғир кунларимиз дўстлар кўмагида ўтиб кетади, биз борди-келди, ёр-биродарлигимизни давом эттирамиз. Қалбингиз амри билан келтирган бу ёрдам энг муҳтож кишиларга етказилади деб сизни ишонтираман».

Инсонпарварлик ёрдами тариқасида жўнатиладиган навбатдаги юкларни бевосита Кўлоб ва Қўрғонтепа вилоятларига етказиш мўлжалланмоқда.

А. КАРИМОВ,
ЎзА мухбири.

Тошкент — Душанбе — Тошкент.

СУРАТЛАРДА: 1. Инсонпарварлик ёрдами топширилаётган пайт. 2. Бу ёрдамни «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясига қарашли Ил — 76 самолёти командири Вячеслав Шмаров экипажи етказди.

Ф. ҚУРБОНБОЕВ олган суратлар. (ЎзА).

БУРҲОНИДДИН РАББОНИЙ ВАТАНИГА ЖЎНАБ КЕТДИ

Ўзбекистон Республикасида меҳмон бўлиб турган Афғонистон Ислом давлати раҳбари Бурҳониддин Раббоний бошчилигидаги делегация 15 октябрь куни Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги Давлат котиби Р. Ражабов ҳамроҳлигида Бухорога келди.

Муҳтарам меҳмонларни Бухоро тайёрагоҳида Бухоро вилояти ҳокими Дамир Ёдгоров ва бошқа расмий кишилар кутиб олишди.

Делегация аъзолари Бухоро амири Саид Олимхоннинг собиқ ёзги дала ҳовлиси — Ситораи Моҳи Хосса билан танишдилар. Бу ерда Раббоний жаноблари меҳмонлар китобига ўз дастхатларини ёзиб қолдирдилар. Дастхатда, жумладан, шундай сўзлар бор: «Бухорои шарифни зиёрат қилмоқни кўпдан орзу этардим. Бугун оллонинг инояти билан орзуим ушалди. Бунинг учун мени Ўзбекистонга таклиф этган жаноб Ислом Каримовга, мени бу ерга бошлаб келган Бухоро ҳокими жаноб Дамир Ёдгоровга ташаккурларим бўлсин...»

Афғонистонлик меҳмонлар таърифи етти иқлимга кетган тарихий обидалар — Сомонийлар мақбараси, Масжиди Калон, Мир Араб мадрасаси, Лабиҳовузни қизиқиш билан томоша қилдилар.

Б. Раббоний жаноблари бизга берган интервьюсида жумладан шундай дедилар:

— Ўзбекистондан илиқ таассуротлар билан қайтиб кетяпман. Президентингиз жаноб Ислом Каримов олиб бораётган тинчликпарварлик сиёсати бизга жуда маъқул. Афғонистон-Ўзбекистон алоқалари эндиликда янада ривож топади. Самимий меҳмондўстлик учун ўзбек халқидан миннатдорман.

Афғонистон Ислом давлатининг Б. Раббоний бошчилигидаги делегацияси шу куни Бухородан ватанига жўнаб кетди.

И. САФАРОВ,
ЎзА мухбири.

ОЛИЙ КЕНГАШ КОМИТЕТЛАРИДА

ИМТИЁЗЛАРГА КАФОЛОТ

Республикамиз аҳолисини ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан ҳимоялаш ҳукуматимизнинг бош мақсадларидан бири бўлиб, бу борада бир қатор тадбирий чоралар ишлаб чиқилмоқда.

Яқинда республикамиз Олий Кенгаши Фахрийлар ва ногиронлар комитетида «Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг нафақа билан таъминланиши ҳақида»ги Қонун лойиҳаси билан шуғулланувчи ишчи гуруҳининг йиғилиши бўлиб ўтди. Уни комитет раиси Р. Х. Абдуллаев бошқарди. Йиғилиш иштирокчилари ишлаб чиқилган қонун лойиҳаси ҳақида ўз фикр мулоҳазаларини билдиришиб, у матбуотда эълон қилингунга қадар яна бир бора чуқур ва атрофлича таҳлил қилиниши ва қайта ишлаб чиқилиши, энг муҳими эса ўзбек тилига таржима қилиниши лозимлиги алоҳида таъкидлаб кўрсатилди.

Янги қабул қилинажак Қонунда республикамиз фуқаролари қариганда, иш қобилиятларини тўла ёки вақтинча йўқотганда, шунингдек боқувчиси бўлмаган тақдирда, уларни ижтимоий-иқтисодий ҳимоялаш бўйича бир қатор имтиёзлар берилиши кўзда тутилган.

Г. ЭРГАШХЎЖАЕВА.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВА ВАТИКАН ЎРТАСИДА ДИПЛОМАТИЯ МУНОСАБАТЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси ва Ватикан Муқаддас Курсиси қўшма ахборот қабул қилиш йўли билан ўзаро дипломатик муносабатлар ўрнатишга қарор қилдилар.

Қўшма ахборотда хабар қилинишича, Ўзбекистон Республикаси ва Ватикан Муқаддас Курсиси ўзаро муносабатларни ривожлантириш истагида Ўзбекистон Республикаси тарифидан элчихона ва Ватикан Муқаддас Курсиси тарафидан роҳиблик ваколатхонаси даражасида дипломатик муносабатлар ўрнатдилар.

Қўшма ахборот Тошкентда 1992 йил 17 октябрь куни қабул қилинди.

Ўзбекистон ташқи ишлар вазирлиги

ШАРОФ РАШИДОВ ТАВАЛЛУДИНИНГ 75 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ТАЙЁРГАРЛИК ҚАНДАЙ БОРАЯПТИ?

Ш. РАШИДОВ ЮБИЛЕЙИНИ УТКАЗИШ ҲУКУМАТ КОМИССИЯСИНИНГ НАВБАТДАГИ ТЎРТИНЧИ ЙИҒИЛИШИ КЕЧА ЖИЗЗАХ ШАҲРИДА БУЛИБ УТДИ

Йиғилиш қатнашчилари Ўзбекистоннинг собиқ улуғ йўлбошчиси туғилган юртда унинг юбилейига тайёргарлик қандай бораётгани билан танишдилар. Ш. Рашидов музейида сўнгги пардозлаш ишлари олиб борилмоқда. Бош тантана ўтадиган вилоят театри Шарқ услубидаги нақшинкор безаклар билан қайта таъмирланди, ҳозир саҳнани жиҳозлаш ниҳоясига етаяпти. Кўча ва йўллар, хиёбонларда ободонлаштириш ишлари қизғин.

Комиссия йиғилишини Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси Раисининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков кириш сўзи билан очди. Юбилейга бағишланган асосий тантаналар 5 ноябрда Тошкентда, 6 ноябрда Жиззахда бўлиб ўтади. Тошкент, Самарқанд, Жиззахда Ш. Рашидовнинг ҳайкаллари ўрнатилмоқда, кўчалар, хиёбонларга унинг номи берилаяпти. Ш. Рашидов вафотидан сўнг унинг жасади қўйилган пойтахт марказидаги хиёбон қайта таъмирланиб, марказида Ш. Рашидов ҳайкали очилади ва бу хиёбон ўзбекистонликларнинг абадий зиёратгоҳи бўлиб қолади.

Йиғилишда сўзга чиққан Жиззах вилояти ҳокими Э. Турсунов, унинг биринчи ўринбосари Ў. Олимов, шаҳар ҳокими А. Соатов, Ўзбекистон Республикаси маданият вазири вазифасини бажарувчи З. Ҳакимов, «Ўзбекистон овози» газетасининг бош муҳаррири, юбилейни ўтказиш комиссиясининг масъул котиби Ш. Убайдуллаев, матбуот Давлат комитети раиси Р. Шоғуломовлар барча жабҳаларда амалга оширилаётган тадбирлар ҳақида ҳисобот бердилар ва юбилейгача бажариладиган иш лар ҳақида маслаҳатлашдилар. Шунингдек, йиғилишда сўзга чиққан юбилейни ўтказиш комиссиясининг аъзолари Б. Раҳимов, О. Салимов, Жамол Камол ва бошқалар ҳам қатор масалалар бўйича ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирдилар.

Умуман Ўзбекистонга салкам чорак аср раҳбарлик қилган буюк инсон туғилган кунининг 75 йиллик тўйи катта тантаналар билан юқори даражада ўтиши кўзда тутилмоқда.

Йиғилишда Ш. Рашидов фондининг раиси этиб И. Ҳ. Жўрабеков, унинг ўринбосари қилиб Ш. Убайдуллаев тасдиқландилар.

ЎЗБЕКИСТОН Ватаним маним

«ХАЛҚ СЎЗИ» МУХБИРЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ АХБОРОТ АГЕНТЛИГИ ХАБАРЛАРИДАН

АСЛИДА, ШУНДАЙ ҚУРИШ КЕРАК-ДА

Пайариқ туманида бутун бошли саноат шаҳарчаси қуриладиган бўлди.

БУ ЕРДА гап шаҳарчада саноат корхоналаридан ташқари 20 оилага мўлжалланган турар-жой, дўкон, боғча, ошхона, бир йўла юз бемор даволанадиган шифохона ҳам қўшиб қурилиши ҳақида бораяпти. Шу пайтгача эса хоҳ йирик корхона, хоҳ турар-жой даҳаси бўлсин, аҳолига хизмат қиладиган қўшимча биноларсиз қуриларди. Ўзбекистон-Америка «Сангзор» қўшма корхонаси бундай бирёқлама қурилишларга чек қўядиган бўлди. Қурилажак саноат шаҳарчасида пахта тозалаш заводи, иккита тикувчилик фабрикаси билан бир қаторда аҳоли учун кунда зарур бўладиган ҳамма турдаги хизмат объектлари ҳам бўлади.

УСКУНА—ХОРИЖДАН, МЕҲНАТ—БИЗДАН

«Коррера» фирмаси Косонсой туманида тикувчилик фабрикаси қураяпти.

ИТАЛИЯНИНГ бу фирмаси Ўзбекистонда аллақачон танилган. У билан ҳамкорликда барпо этилган корхоналар кўпгина вилоятларда муваффақиятли ишлаб турибди.

Косонсой туманида қурилаётган корхона жаҳон бозорида рақобатлаша оладиган жинси шим, костюм ва спорт кийимлари тикиб чиқаради. Ускуналар Италиядан келтирилади, ишчи кучи ва хом ашё косонсойликлардан. Фабрикада дастлаб юз ишчи, кейинчалик уч юз киши яқинда иш бошлайди.

ҲАМ ТИЛИ, ҲАМ ТАРИХИНИ ЎРГАНИШАДИ

Тошкентдаги 72-мактабнинг 1-синфларидан бирида поляк тилида машғулотлар ўтказилмоқда.

БОЛАЛАР одатдаги фанлардан ташқари поляк халқининг тарихи, маданияти ва анъаналарини ўрганмоқдалар. Польша дўстлик жамияти фаоллари тўплаган ҳамма дарслик, бадиий адабиётлар тез кунларда мактаб ихтиёрига ўтади.

Мактабда катта ёшдагилар учун ҳам поляк тили ва тарихини ўрганиш курслари очилди.

ТАНҚИС БУЮМНИ ҚУВАСОЙДАН ТОПАСИЗ

Енгил машиналарнинг олд ва орқа ойналари шу пайтгача анқонинг уруғи бўлиб келди.

ҚУВАСОЙ шиша ишлаб чиқариш бирлашмаси автобус ойналари тайёрлаш мақсадида Ижорскдаги «Электомаш» корхонаси билан шартнома тузди. Йил охиригача Қувасойга 55 миллион сўмлик керакли асбоб-ускуна ва жиҳозлар келади. Иш юришиб кетгач, «Мерседес-бенц» ҳамда Жанубий Қуриянинг Хоразм вилояти ва Асака шаҳрида қурилаётган қўшма корхоналарида тайёрланадиган автомобиллар учун олд ва орқа ойналар чиқарилади.

МАККАГА ПОЮ ПИЁДА

Машҳур сайёҳ Тошмамат Рўзибоев тоғаси Абдуазим Юсупов билан Маккаи мукаррама сафарига чиққанига бир ойдан ошди.

1 СЕНТЯБРЬ куни жумҳурият пойтахтидан йўлга чиққан тоға-жиян сайёҳлар 7 минг чақиримдан зиёд масофани бир йилда босиб ўтишга жазм этишган. Улар Маккага боришда Туркманистон, Эрон, Яман мамлакатлари тупроғини босиб ўтишади. Қайтишда Афғонистонда бўлиб, улуғ боболаримиз Навоий ва Бобур қабрларини тавоф этадилар.

Шундай бўлгани маъқул. Ахир ота-боболар ҳам худонинг уйига пиёда ёки уловда боришган-да. Зотан, риёзат чекканларнинг ҳажи кўпроқ ижобат бўлади, дейишади.

ПУЛ ПУЛНИ ЧАҚИРГАНИ ШУ-ДА

Андижон фуқароси Қодиржон Мўминовнинг 500 сўмлик облигацияси оиласига 50 минг сўм бўлиб қайтди.

УЧ ФОИЗЛИ тилла заёмга одамлар анча кўникиб қолишганди. СССРнинг ўзи билан бу заём ҳам йўққа чиққач, мустақил жумҳуриятимизнинг янги 12 фоизли ички ютуқли заёми кўпчиликни қизиқтира бошлади. Сабаби — уч фоизли эски заёмга нисбатан тўрт баравар кўп ютуқ чиқади. Шу кунгача 200 миллион сўмликка яқин облигация сотилгани ҳам шундан далолатдир. Ушбу заёмнинг биринчи тиражи Қ. Мўминов сингари минглаб фуқаролар учун омадли бўлди.

ОБУНА—93

ОШКОРАЛИКНИНГ НАРХИ ТУШДИМИ?

Хатирчидан жўнатиладиган хат-хабарлар эгасига неча кунда етиб боради, бу ёғини худо билади.

Гап шундаки, ўтган йили республика ижтимоий таъминот вазирлиги Хатирчи районида тажриба тариқасида «Ориф» деб номланган кичик корхона ташкил этишга қарор қилганди. Бу корхона нафақаларни эгасига етказиш билан шуғуллана бошладию, туман почта бўлими фаолияти мутлақо издан чиқди. Аввалига штатлар қисқарди, кейин қишлоқ жойлардаги алоқа бўлимлари ёпила бошлади. Райондаги 142 алоқа ходимининг 92 нафарига жавоб берилди. 28 та алоқа бўлимининг 18 таси зўрға жон сақлаб қолди.

Бунинг сабабини туман почта корхонаси бошлиғи Нажмиддин Избосаров шундай изоҳлади:

— Гапнинг очиғи, туман почта тармоғининг асосий даромадини нафақа пулларини тарқатишдан келадиган маблағ кўтариб турарди. Хат-хабарларни, газета-журналларни тарқатиш учун кетадиган харажат ҳам шу ҳисобдан қопланарди. Хуллас, ҳозир Хатирчининг узоқ қишлоқларида яшовчилар ўзларини дунё билан узилиб қолгандай ҳис қилиб юришибди.

Бу жиддий норозиликларга сабаб бўлди. Район ҳокими зудлик билан аҳволни ўнглашга киришди. Шу йилнинг июнь ойида район кенгаши сессияси «Ориф» кичик корхонасининг иш фаолиятини тўхтатиш тўғрисида қарор чиқарди.

Бироқ ижтимоий таъминот ходимлари бунга рози бўлмадилар. Чунки ушбу корхона олинган фойдадан республика, вилоят ва район ижтимоий-таъминот идораларига маълум миқдорда улуш ажратиб турибди.

Эҳтимол, Алоқа вазирлиги ҳам шундай кичик корхона ташкил этганида ғафлатда қолмаган бўларди. Лекин масаланинг бошқа томони ҳам бор — почта азалдан давлат тасарруфида бўлиб келган-да.

Қиссадан ҳисса шуки, ҳозир айни обуна мавсуми. Районда обуна ишлари жуда суст кетаяпти. Сабаби — почтальонлар йўқ, алоқа бўлимлари ёпилган.

Хуллас, ишбилармонликнинг тақдири хавф остида. Моддий манфаатдорликнинг янгича усули халқни зиёдан маҳрум қилиш, уни қайтадан маънавий қоронғуликка маҳкум этишга қаратилмаслиги керак.

М. МАРДИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

МУРУВВАТ

Зарафшон шаҳридаги «Умид» деб номланган меҳр-шафқат ва саломатлик жамғармаси «Халқ сўзи», «Дўстлик байроғи», «Зарафшанский рабочий» газеталарига бепул обуна учун 150 минг сўм пул ажратди.

Айни пайтда, Зарафшон шаҳар ижтимоий таъминот бўлими обуналарни расмийлаштирмоқда. Ҳудуддаги иқтисодий ночор қариялар ва ногиронлар бу мурувватдан беҳад хурсанд бўлишди.

М. МАҲМУД.

МЕЪЁРИГА ЕТАДИ

ТОШКЕНТ ТЕХНИКА ДОРИЛФУНУНИ ДОКТОРАНТИ ШУҲРАТ ОЧИЛОВ БИЛАН СУҲБАТ.

— Фуқароларимизда Конституция лойиҳаси кечикиб эълон қилинмадими, деган мулоҳаза ҳам бор.

— Мен унга қўшилмайман. Чунки орадан эндигина бир йил ўтди. Конституция лойиҳасини тайёрлаш ишига мустақиллик эълон қилинган куннинг эртасигаёқ киришилган эди. Қолаверса, у ўткинчи нарса эмаски, бир-икки ой ичида тайёрлаб қўйишса.

— Республика Олий Кенгашида қатор қонунлар қабул қилиниб, кучга кирди. Президентимизнинг таъкидлашларича, мазкур Конституция лойиҳаси йил бошида қабул қилинар экан. Унда парламентда шу пайтгача қабул қилинган қонунларнинг тақдири нима бўлади!

— Конституция ҳар қандай давлатнинг олий ҳуқуқий кучи ҳисобланади. Шунинг учун ташкилот ҳамда корхоналарга тегишли барча қонун ва қарорлар конституцияга мос келиши керак. У ёки бу ҳужжат агар унга мос келмаса, бекор қилинади. Бу ҳақда лойиҳанинг 16-моддасида батафсил ёзилган. Шунингдек, Конституцион тизимни бузишга қаратилган ҳар қандай ҳаракат энг оғир жиноят ҳисобланади. Конституцияни амалда қўллаш ва уни ҳимоя қилиш шу давлат фуқароларининг муқаддас бурчидир.

— Президент давлат ва ижроия ҳокимиятининг бошлиғи ҳамда қуролли кучларнинг олий бош қўмондони дейилган. Бир шахснинг қўлига бу қадар катта ҳуқуқнинг бериб қўйилишига қандай қарайсиз!

— Давлат тузиш тажрибаларидан маълумки, уни бошқаришнинг амалда икки — Президент ва парламент шакли мавжуд. Президент бошқаруви шакли дастлаб АҚШда вужудга келган. Франция, Финляндия ҳамда Туркия давлатчилигида ҳам ана шу шакл амал қилади. Президент бошқаруви анча мураккаб шакл. Бир шахс масаласига келсак, у агар ўз атрофига тажрибали, билимдон сиёсатчиларни тўплаб, бамаслаҳат иш юритса, чакки бўлмайди. Бразилия Президенти атрофига нуқул технократларни йиғиб, муддатидан илгари истеъфога чиққанди.

Назаримда бизнинг ҳозирги шароитда Президент бошқаруви шаклига муқобил шакл йўқ. Қолаверса, Ислом Каримов олиб бораётган ҳозирги сиёсат энг тўғри сиёсат, деб ўйлайман. «Ислом Каримов реформалари» Ўзбекистонни беш-ўн йилдан кейин тараққиёт сари етаклашига шубҳа йўқ.

— Президент ҳокимияти сиёсий партиялар ролини кескин тушуриб юборади, улар энди «мунозара клуби»га айланиб қолади, деган фикрлар ҳам пайдо бўлмоқда.

— Аслида бу мутлақо табиий ҳол. Чунки бизда шу пайтгача битта мафкура ҳукмрон эди. Конституция лойиҳасининг 53-моддасида бир партия ҳукмронлигига чек қўйилган. Сиёсий партиялар энди жамият, уюшма ёки бирлашма каби мақом олиб, қонун доирасида фаолият кўрсатади. Шу билан бирга улар демократик йўл билан сайланган вакиллари орқали давлат ҳокимиятини тузишда иштирок этадилар.

— Парламент аъзоларининг 150 кишидан иборат бўлиши ҳақидаги моддага ҳам тўхталсангиз...

— Сайлов округи ҳудудлари энди кенгаяди, сайловлар кўппартиялилик асосида ташкил қилинади. Шундай йўл билан сайланадиган депутатларни малакали, халқпарвар, зукко кишилар бўлишига эришмоғимиз лозим. Лойиҳа муҳокамасида билдирилаётган: «Ҳар бир район ёки маҳалладан биттадан депутат бўлсин» деган таклифга қўшилмайман.

— Сиз олим сифатида ўз-ўзини бошқариш соҳасида қатор китоб, рисола ва мақолалар эълон қилгансиз. Конституция лойиҳасида унга қандай эътибор берилган.

— Лойиҳанинг 21-боби «Маҳаллий давлат ҳокимияти асослари» деб номланган. Мен унга қуйидагича ўзгартириш киритишни таклиф қиламан: «Қишлоқ ва маҳаллаларда фуқароларнинг йиғинлари ўз-ўзини бошқариш органлари бўлиб, улар 2 ярим йил муддатга кенгаш раисини (оқсоқолини) ва унинг маслаҳатчиларини сайлайди» сўзлари ўрнига «...маҳалла — фуқаролар ижтимоий маркази, ўз-ўзини бошқариш бўғини ҳамда республика сиёсий бошқарувининг тармоғидир», — деб ёзилиши керак. Агар шундай қилинса, маҳалла давлатимизнинг янги сиёсий системасидан муносиб ўрин олган бўлур эди.

— Мазкур конституция лойиҳаси умумхалқ муҳокамасидан ўтиб, қабул қилинса, АҚШ қомусидай узоқ яшармикан!

— Қабул қилинадиган янги Конституция мазмун ва моҳият эътибори жиҳатдан ҳам ҳозирги ўтиш даври, ҳам келажак авлодларимизга кўп хизмат қилади, деб ўйлайман. Муҳокама энди бошланди. Халқимиз доно халқ. Ўйлайманки, қабул қилинишигача бўлган жараёнда пишиб, меъёрига етади ва биз ҳам ўзгалардай конституциямиз билан фахрланиб юрамиз.

Суҳбатдош:
Исмат ХУДОЁР.

ФУҚАРОЛИК «ЙЎҚОТИЛМАЙДИ...»

Ниҳоят кўпчилик орзиқиб кутган ва қолаверса мустақиллигимизнинг ҳуқуқий асоси — янги Конституция лойиҳаси умумхалқ муҳокамасига қўйилди. Бу давлатимизнинг демократлашаётганидан далолат беради. Лойиҳани ходимларимиз билан муҳокама қилиб бир нарсага амин бўлдикки, Олий Кенгашнинг Конституциявий комиссияси матн устида жиддий ишлаган. Бироқ лойиҳадаги айрим моддалар юзасидан мулоҳазаю эътирозларимиз ҳам йўқ эмас. Прокуратура ҳақидаги бобдаги 117-моддада прокурорларнинг ваколат муддати беш йил қилиб белгиланган. Бизнингча, бу прокурорнинг вазиятни чуқур ўрганиш, билиш, қонун ижросини охирига қадар назорат қилиши учун қисқа муддат. Чунки айрим, хусусан фуқаролик ишлари судларда йиллаб улоқиб юради ва кўпинча прокурорнинг норозилиги туфайлигина ҳақиқат қарор топади. Буни амалиёт тасдиқлаган ва шу боис **прокурорнинг ваколат муддатини судларники каби ўн йил қилиб белгилаш лозим.** Шунингдек, 199-моддада «Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жиноятчиликка қарши кураш бўйича тезкор қидирув ва бошқа махсус вазифаларни мустақил равишда бажарувчи хусусий кооператив ташкилотлар; жамоат бирлашмалари ва уларнинг бўлинмаларини тузиш ҳамда уларнинг фаолият кўрсатиши таъқиқланади», дейилган. Бу ҳозирча тўғри. Бироқ ижтимоий-сиёсий вазият изга тушгач, вазият ўзгаради ва балки худди шундай хусусий қидирув тизимлар хизматига эҳтиёж сезармиз. Чунки гоҳида хусусий қидирув давлатникига нисбатан яхшироқ ишлайди... Ўшанда бу Конституцияга ҳам ўзгартириш киритамизми? Агар шундай бўлса бугунги муҳокама фойдасиз бўлиб қолади. Бизнингча, «бу тақиқлашни фақат Олий Кенгаш бекор қилади» деб қўшимча қилиш лозим.

Лойиҳада инсоннинг ҳуқуқи, эркинлиги ва бурчларига алоҳида эътибор берилган. Лекин 18-моддада «...ирқи, дини, эътиқоди, шахси ва ижтимоий мавқеидан қатъий назар, қонун олдида тенгдирлар», дейилгану, «миллати» деган сўз тушиб қолган. 19-модданинг биринчи жумласи кишига ғализроқ туюлса, 21-моддадаги «фуқароликни йўқотиш» деган жумла қулоққа ғалати эшитилади. Чунки фуқаролик бир ҳужжат эмаски, йўқотиб ундан маҳрум бўлсак. Демак фуқаролик йўқотилмайди, балки шахс ундан маҳрум этилиши мумкин холос. Яна худди шу моддада «...фуқаролик ўрнатилади» дейилган. Шуни «фуқаролик жорий этилади», дейилса маъқул.

24-моддада «Яшаш ҳуқуқи ҳар бир инсоннинг узвий ҳуқуқи» дейилган. Шу матндаги «узвий» сўзининг ўрнига «доимий, мутлоқ» деган сўзларни қўллаш лойиҳани яна бир расмийликдан халос этади.

Яна бир нарсага эътибор берайлик. Жамиятнинг иқтисодий негизлари чуқур ва кенг қамровли бўлса-да, лойиҳада унга бор-йўғи учта модда ажратилибди. Бунинг устига «Жамият ва шахс» эмас, балки «Шахс ва жамият» тарзида аталмоғи лозим эди. Бу билан шахснинг ўрни устун даражада эканлиги яна бир карра таъкидланади.

Лойиҳадаги ҳар бир нуқта-вергул ўз ўрнида бўлиши учун она тилимиз имкониятларидан тўла фойдаланишимиз керак. Чунки тилимиз пурмаъно, сўзни ўз ўрнида ишлатмаслик, вақти келиб катта ҳуқуқий муаммо-ю чалкашликларни келтириб чиқариши мумкин. Аслида «Ўзбекистон Республикаси фуқароси давлат тилини мукаммал билиши керак» деган банд лойиҳага киритилса ёмон бўлмас эди...

Мирзойўлдош ҲАМДАМОВ,
Акмал Икромов тумани прокурори, адлия кичик маслаҳатчиси.

ЗАМОНДОШЛАРИМИЗ

Сиз ушбу суратда кўриб турган манзарага нигоҳингиз тушиши биланоқ хаёлингиздан, «йўқ нарсани намойиш қилиб, кишининг ғашига тегмаса-да», деган фикр ўтиши табиий. Биз бунга нима ҳам дердик. Лекин Самарқанд шаҳридаги чинни ишлаб чиқариш заводининг илғор ишчиларидан Дилором Элмуродова кунлик нормасини 100—120 фоиз бажараётган экан. Демак, яқин кунларда бундай илғор ишчилар сафи кенгайиб, дўконимиз пештахталарини нафис чиннилар безаб турса, ажабмас.

* * *

Куз бошланиши билан Самарқанд шаҳридаги «Ўроқ ва болға» консерва заводида ҳам ишлар қизиб кетади. Чунки деҳқон ёз бўйи етиштирган ҳосилининг бир қисмини худди шу корхонага топширади. Бу ерда қайта ишланиб, сўнг дастурхонимизга тортиқ қилинади.

СУРАТДА: консервалаш цехининг илғор ишчиси Раъно ЮСУПОВА.

Ғ. АЛИЕВ олган сурат.

• Сиз нима дейсиз?

ТИКАНЛИ СИМ ОРТИДА

Қамоқхона... Бу сўзни эшитганда кўнглингизга қандайдир ҳижиллик югуради. Бизнинг назаримизда у ерда ўтирганларнинг ҳаммаси ёмон одамлар бўлиши керак. Ёмон, ёмон... вассалом. Чунки яхши одам жиноят қилмайди, деган фикр онгимизга ўрнашиб қолган.

Ҳолбуки, қамоқхоналарга тасодифан тушган, ҳаётнинг ғирром гирдобини енголмаган ёки ўспирин, билиб-билмай жиноят йўлига кирган маҳбуслар ҳам кўпчиликни ташкил қилади. Эсланг, «пахта иши», «ўзбеклар иши» каби талотўп даврларда қанчалаб бегуноҳ кишилар қамалган эди...

Гуноҳинг борми, йўқми қамоқхонага тушганингдан кейин маҳбус ҳисобланасан. У ердаги хизматчилар учун бошқа ҳеч ким эмассан. Доимо, «номери» билан чақираверганларидан сўнг, одам исми—шарифини ҳам соғинса керак. Ҳаво етишмайдиган, нам ва зах хоналарда дийдираб, уйингдаги юмшоққина кўрпа-тўшагингни тез-тез эслай бошлайсан. Бирдан каллангдан мен қасддан жиноят қилганим йўқ-ку, деган хаёл кечади. Бу қадар «зўр эътибордан» норози бўлиб, «Бизни бунча хўрламанглар», дея ўкирасан. Балки шундай қилишга ҳаққинг бордир. Зеро у инсонни хўрлайдиган жой эмас, қайта тарбиялаш масканн ҳисобланади. Аммо, бизнинг қамоқхоналар шу вазифани уддалай олаяптими?

Яқинда Бухоро вилоят кенгаши ноибларидан бир гуруҳи вилоятда жойлашган меҳнат-тузатув муассасаларининг аҳволи билан танишиб чиқдилар. Мен уларнинг мулоҳазаларини тинглаб, бу муаммо ўз вақтида кўтарилганини ҳис қилдим. Жиноят қилганлар нега қамалади? Давлатга фақат текинга ишлаб беришлари учунми? Бундай хаёлда бўлганлар нотўғри ўйлашади. Мақсад жиноятчини жамиятга ва оиласи бағрига ўз хатосини англаб етган яхши инсон сифатида қайтариш. Токи, у иккинчи марта бу йўлга кирмасин. Демак, қамоқхона тарбия ролини, унда ишловчилар тарбиячи. вазифасини ўтамоқлари лозим. Айни пайтда шундай бўлаяптими? Йўқ. «Ўтириб» келган ҳар уч кишидан биттаси қайта жиноятга қўл урмоқда. Қолаверса, «тарбия масканидан» бағритош, ҳеч нарсадан тап тортмайдиган, мақсадсиз кимсалар етишиб чиқмоқда. Улар ўз сафларини ёшлар, қолаверса, балоғатга етмаганлар билан тўлдиришаётгани сир эмас.

Мен ҳали ҳеч ким она қорнидан жиноятчи бўлиб туғилганини эшитганим йўқ. Ҳамма соҳада бўлгани каби, бу дунёнинг ҳам ўз «устоз»лари бор. Қисқаси, қамоқхоналарга эътибор бермаганимиз боис, жамиятимизда ана шундай «малакали мутахассислар» кўпайиб бормоқда.

Қанақа эътибор? Нима, жиноятчига санаторий қуриб берайликми? — дейдиганлар ҳам топилар. Йўқ, уларга қонуний, яъни оддийгина инсоний эътибор, одамдек ётиб туриш шароити зарур. Бухородаги 3-сон тергов изоляторидаги (бошлиғи подполковник С. Муҳитдинов) 370 ўринда 547 та маҳбус сақланмоқда. Ҳолбуки, уларнинг кўпчилигини аёллар ва 14 ёшдан юқори бўлган ўсмирлар ташкил этади. Ҳисоблаб чиққанда ҳар бир хонага 7—10 нафардан маҳбус тўғри келмоқда. Хоналар (камера) зах, нам, устига-устак нафас олиш қийин. Булар етмагандай маҳбуслар куни бўйи бекор ётишаркан. Нега улар билан 3—4 соатлаб тарбиявий иш олиб бориш мумкин эмас? Ёки кичикроқ бир цех очиб фойдали бир иш билан шуғулланишса бўлмайдими? Бўлади. Фақат хоҳиш-истак, қолаверса, маҳбусларни ҳам одам ўрнида кўрмоқ керак. Ўша кунлари маҳбус Тўхта Файзиев очлик эълон қилибди. Вилоят ноиби Саид Мухторов шифокор сифатида унга бу иши соғлигига зарарли эканлигини тушунтирса ҳам фойдаси бўлмабди. Негаки, уни адвокатсиз суд қилишган экан. Файзиевга ўхшаганларнинг оҳи-зори тўрт девор ичида қолиб кетаверса, охир-оқибат уларнинг сизу биздан, бутун инсониятдан кўнгли қолмайдими? Шундай бўлгач, бундай одамлар қамоқхонадан бағритош, ҳеч кимга ишонмайдиган бўлиб чиқмасликларига ким кафолат беради? Айтинг, вақти-вақти билан маҳбусларнинг шикояти тингланиб борилса, муҳимлари керакли ташкилотларга жўнатиб турилса, қамоқхона нозирининг асакаси кетадими? Аксинча кўп кишиларнинг ҳурмат-иззатига сазовор бўлади. Қолаверса, ҳуқуқий давлатларда инсон шаъни, қадр-қиммати ҳимоя қилинишини унутмайлик.

Когонда маҳбусларни сақлайдиган эски ва янги муассасалар жойлашган. Эскисига қарасангиз шароит унчалик ёмон эмас. Барча ишлаб чиқариш корхоналари ёнгинасида, ундан ташқари муассаса ҳудуди кўкаламзорлаштирилган. Райондаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалигида янги қурилаётган муассасанинг эса ҳоли хароб. У ёпиқ режимга мўлжалланган бўлиб, йўлдан жуда узоқда жойлашган. 5 та икки қаватли ётоқхона, ошхона, ҳаммом, мактаб, қозонхона ва тиббий санитария қисми қурилган бўлса-да, лекин бирортаси охирига етказилмаган. Топширилмаган иншоатнинг иккита ётоқхона қисми мослаштирилиб, унга 112 та маҳбус кўчирилганлигига нима дейсиз? Ҳозир у ерда кир ювиш хонаси, канализация, сув эса умуман йўқ. Газ қувурлари қозонхонадан 4 км наридан ўтади. Бундай шароитда инсон боласи қандай қилиб яшаши мумкин?!

Қоровулбозор мавзесида жойлашган муассасанинг яшаш шароити ҳар қалай бир мунча тузукроқ экан. Умуман айтадиган бўлсак «қайта тарбиялаш» масканларининг аҳволи қониқарли эмас. Айтиб ўтилган муассасаларнинг барчаси қийин иқтисодий бўҳронни бошдан кечирмоқда. Ана шундай бир вазиятда вилоятдаги ишлаб чиқариш корхоналари улардан 3 млн. сўм қарздор бўлиб қолишган. Лекин ҳеч қайсиси қарзини узишга шошилмаяпти. Масалан, Қоровулбозордаги қайта тарбиялаш муассасасидан 48-механизациялашган кўчма колонна 84,500 сўм, «Жаҳон» кичик корхонаси 300.000 сўм, «Ғиждувон» концерни» 113.000 сўмлик маҳсулот олиб пулини тўлашмаган.

Когондаги қайта тарбиялаш муассасасида эса Чорбакир «АПМК»си 79.000 сўмлик, «Ватная» фабрикаси 21.600 сўмлик, Ғиждувондаги «Райсельхозснаб» ремонт корхонаси 9.000 сўмлик маҳсулотларни текинга олдик, деб юрган бўлсалар керак. Булардан ташқари вилоятдаги 21 корхона ўз ҳудудларида маҳбусларни ишлатиб, 500.000 сўмдан ортиқ пулни (иш ҳақини) тўлашмаган. Ушбу ташкилот ва корхоналардан «Кунингиз қамоқхоналардагиларнинг ҳақини ейишга қолдими?» —деб сўрайдиган кишининг ўзи йўқ. Бу мисолларни келтиришимизнинг сабаби муассасалар қарзга ботиб қолган. Таъминотчилар эса уларга насияга озиқ-овқат беришмаётир. Ташвишимиз шундаки, бундай оғир шароитдан баъзи бир ғаламислар фойдаланиши ҳам мумкин.

Биз бу мақолани жиноятчиларни ҳимоя қилиш учун ёзаётганимиз йўқ. Кимнингки айби бор экан, жазосини тортиши шарт. Лекин, дунёда инсон деган буюк ном, унинг қадр-қиммати, шаънидан ҳам улуғроқ нарса йўқ? Шундай бўлгач, маҳбусларга ҳам одамдек яшашлари учун шароит, арзи-додларини айтишга имкон яратиб бериш, уларни жамиятга фойдаси тегадиган кишилар қилиб қайтариш инсоний бурчимиз эмасми?

Булардан ташқари тергов изоляторларини таъмирлаш ва қонуний шароит яратиш учун ҳар йили маҳаллий бюджетдан маълум миқдорда маблағ ажратиш вақти келди. Бас, ҳуқуқий давлат сари бораётган эканмиз, ишларимиз ҳам халқаро инсон ҳуқуқлари декларациясига мос бўлиши керак.

Маннон ОТАБОЙ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• Иқтисодиёт қирралари

ДЕҲҚОН ЕР ВА МУЛК ЭГАСИ БЎЛИШГА ҚОДИРМИ?

Мустақилликни мустаҳкамлашнинг ҳозирги ҳал қилувчи босқичида, мулк шаклларининг турларидан қатъий назар, кўп укладли иқтисодиётнинг тенг ҳуқуқ асосида ривожланишини таъминлаш ғоят зарур. Бу ҳақда ҳамманинг: олимлар, хўжалик раҳбарлари ва бошқа мутахассисларнинг фикрлари бир хил бўлса-да, ерга эгалик қилиш ва ундан фойдаланиш борасида икки хил фикр билдирилмоқда.

Улардан бир гуруҳи: ер давлат ва умумхалқ мулки, уни хусусийлаштириб бўлмайди, ерни хусусий мулк шаклида халққа бўлиб бериш мумкин эмас, демоқдалар; иккинчи гуруҳи эса: ерни халққа бўлиб бериш керак, колхоз ва совхозларни самарасиз хўжалик юритиш усули сифатида тарқатиб юбориш зарур, қишлоқ хўжалигини бошқаришни тубдан ислоҳ қилиб, хусусий мулкчиликка асосланган ҳолда қайта ташкил этиш лозим, деб талаб қилмоқдалар.

Агар ҳозир қишлоқ хўжалигидан олинаётган маҳсулотларни қайта ишлаш корхоналари етарли бўлганда, колхоз ва совхоз далаларида ишлаб турган кишиларни уларга жалб қилиб, деҳқончиликда банд бўлган ходимлар сонини кескин камайтириш мумкин эди. Натижада мавжуд ерларни деҳқончиликда қолган кишиларга конкурс асосида, камида 10—20 гектардан бўлиб бериб, шулар ҳисобига эркин фермерлар ва уларнинг уюшмасини ташкил қилиш имкони юзага келарди. Афсуски, Ўзбекистоннинг ҳамма жойида бундай имконият мавжуд эмас. Бизнингча, Сирдарё, Жиззах, Қашқадарё вилоятларининг охирги йилларда янги ер ўзлаштирган ноҳияларида бундай имконият озми-кўпми бор. Ана шу минтақаларда самарасиз ва заиф хўжаликларни тарқатиб юбориб, ўрнида эркин оилавий фермалар ёппасига ташкил қилинса ва уларни эркин равишда фермерлар уюшмасига бирлаштирилса, қишлоқ хўжалигида иқтисодиёт жадал суръатларда ўсиши мумкин. Бу фикр вилоятларнинг суғорма деҳқончилик билан шуғулланадиган минтақаларига тааллуқлидир. Республиканинг чўл ва саҳро зоналарида чорвачилик билан машғул бўлган хўжаликларда ҳеч иккиланмасдан фермер хўжаликларини тузиш, уларни эркин фермерлар уюшмаларига бирлаштириш инқироздан чиқишда тўғри йўл деб ҳисоблаймиз. Лекин ҳозир — иқтисодиётнинг чуқур инқирозга юз тутган даврида қолган вилоят ва ноҳиялардаги колхоз ва совхозларни тарқатиб юбориб, ерни ҳаммага баб-баравар бўлиб бериб: «Энди ўзларинг ихтиёрий равишда хўжалик юритаверинглар, уюшмалар тузинглар» дейдиган бўлсак, иқтисодимиз ҳозиргисидан ҳам қийинлашиб, бутунлай издан чиқади. Бунинг бир нечта сабаблари бор:

1. Ер халққа бўлиб берилсин, деб қарор қилиниши биланоқ шу хўжалик ҳудудида яшаб турган барча кишилар ер олиш истагини билдириб, уни талаб қилиб чиқадилар. Агар ер конкурс асосида деҳқончиликни яхши биладиган, ердан мўл ҳосил ола биладиган кишиларга берилсин, деб қарор қилинса, ер тегмай қоладиганлар норозилик билдиришлари, ҳатто ғалаён кўтаришлари мумкин. Нима учун? Шунинг учунки, биринчидан, шу одамларнинг ота-боболари ўтмишдан шу ерда тирикчилик қилиб келганлар, улар шу ерларда деҳқончилик қилиб бола-чақаларини боққанлар, шундай экан, улар ўз ихтиёри билан ердан воз кечолмайдилар. Иккинчидан, ердан воз кечганлар қандай тирикчилик ўтказиши мумкин? Чунки ҳозирги колхоз ва совхозларнинг аксариятида бошқа иш йўқ. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш корхоналарини қуриш эндигина бошланиш арафасида турибди. Демак, ҳозирги кунда колхоз ва совхозларни мажбурий равишда тарқатиб юбориш ишсизлар сонини бирданига кўпайтиради.

2. Ҳозир — бозор иқтисодиёти ҳали оёққа турмаган бир пайтда шаҳар халқини, саноат марказларида яшаётган одамларни қишлоқ хўжалик маҳсулотларига давлат буюртмаси белгиламасдан туриб озиқ-овқат билан таъминлашнинг иложи йўқ. Бинобарин, колхоз ва совхозларда маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан белгиланадиган буюртмани режалаштириш қулай.

3. Ҳозирги вақтда колхоз ва совхозлар кучли машина-трактор паркига, моддий-техника базасига эга. Агар колхоз ва совхозларни тарқатиб юбориб, уларнинг ерларини деҳқонларга 1—2 гектардан бўлиб берадиган бўлсак (республика бўйича битта қишлоқ оиласига 1,5 гектар суғориладиган ер тўғри келади), мавжуд техникани тақсимлашнинг иложи қолмайди. Чунки, биринчидан, машина-тракторлар ҳаммага етмайди. Иккинчидан, улар жуда қиммат бўлганлиги сабабли деҳқонларнинг қурби етмайди.

Ҳозирги бозор иқтисоди тўлиқ ўрганилмаган, информация етарли бўлмаган бир вақтда кичик ер эгалари колхоз ва совхозлардан ажралган ҳолда алоҳида иш юритадиган бўлсалар, ўз хоҳишларига кўра деҳқончилик қилиб, ўзлари билмаган ҳолда баъзи бир экин турлари бўйича керагидан ортиқ, баъзи турлари бўйича эса кам маҳсулот ишлаб чиқаришлари мумкин. Чунки уларнинг хўжалик фаолиятлари давлат томонидан режалаштирилмайди. Бизнинг фикримизча, қишлоқ хўжалик корхоналарини бозор иқтисодига ўтказиш қуйидаги схема асосида олиб борилиши керак:

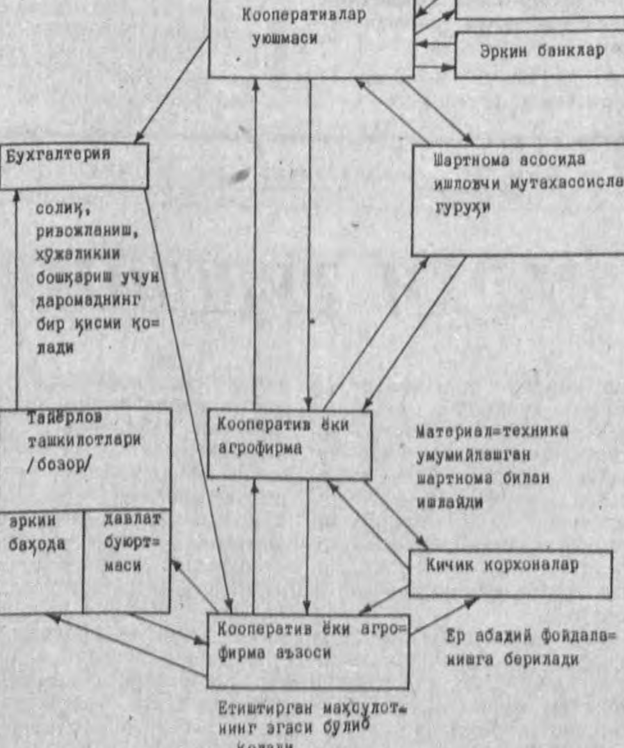

Таклиф қилинаётган усул бўйича колхоз ва совхоз ўрнида ташкил этилган кооперативлар уюшмаси устидан юқори ташкилотларнинг ишлаб чиқаришни, умуман иқтисодиётни бошқаришдаги яккаҳокимлиги Президент фармони билан бекор қилиниши зарур.

Иқтисодиётни бошқариш эса фақат хўжаликнинг ички иши бўлиб қолиши керак (солиқ инспекцияси мустасно). Юқори ташкилотлар билан хўжалик ўртасидаги ҳар қандай алоқалар тенг шерикликка асосланган шартномавий тарзда олиб борилиши даркор.

Биз киритаётган таклифнинг асосий мазмуни шундан иборатки, бунда деҳқоннинг ер ва мулк эгаси бўлиши таъминланади, етиштирган маҳсулотига ўзи хўжайин бўлиш билан бирга моддий манфаатдорлиги ортишига ва ўз мулкига хўжайинлик ҳисси пайдо бўлишига эришилади. Буни амалга ошириш учун мавжуд колхоз ёки совхозлар эркин кооперативлар уюшмасига, ферма ва бошқа бирламчи ташкилотлар кооперативларга, кичик корхоналарга, оила жамоаларига ва шунга ўхшаш ўзини-ўзи бошқарадиган эркин ташкилотларга айлантирилади. Бу ташкилотларнинг кооперативлар уюшмаси билан бўладиган алоқаси шартнома асосида олиб борилади. Шунга мувофиқ кооперативлар уюшмаси бирламчи ташкилотларни техника, уруғ, ўғит, ёнилғи-мойлаш материаллари, қишлоқ хўжалик машиналарининг эҳтиёт қисмлари ва бошқа зарур нарсалар билан таъминлаб туриш мажбуриятини зиммасига олади.

Бирламчи ташкилотларга, уларнинг аъзоларига илмий-техникавий, агрономлик, зоотехник ва бошқа хизматларни кўрсатиш бўйича уюшма қошида шартнома асосида ишлайдиган мутахассислар гуруҳини тузиш зарур.

Бирламчи ташкилот (кооператив) ҳар бир ишловчининг имкониятини ҳисобга олган ҳолда, хоҳишига қараб унга ерни узоқ муддат(абадий) билан биркитиб қўяди. Техника ва қишлоқ хўжалик машиналари, ўғит, ёнилғи-мойлаш материаллари кооператив ихтиёрида бўлиб, деҳқоннинг талабига кўра, унинг юмушларини шартнома асосида бажариб беради.

Деҳқончиликдан олинадиган даромад фақат хом ашё сотишдан келиб тушадиган бўлса, деҳқон тезда бойиб кета олмайди. Бунинг учун ҳар бир кооператив қошида қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлайдиган кичик корхона очишни тавсия қиламиз. Бу корхоналарда пахтани ва чигитни қайта ишлашдан бошқа ҳамма хом ашёларни маҳсулотга айлантирадиган цехлар қуриш мумкин. Бу цехларни Тошкент вилояти Ўрта Чирчиқ ноҳиясидаги Ким Пен Хва номли халқ корпорацияси (президент Т. Мадиёров) усулида қуриш мақсадга мувофиқ.

Деҳқонлар бир йилда 5-6 ой давомида дала ишлари билан машғул бўладилар, қолган вақтларида кичик корхоналарда ва уюшма қошида ташкил қилинган қайта ишлаш бўлинмаларида ишлайдилар.

Кооператив аъзоси етиштирган маҳсулотининг бир қисмини давлат буюртмасини бажариш мақсадида тайёрлов ташкилотларига топширса, қолган қисмини эркин баҳоларда бозорда сотиб, ундан тушган даромадни бутунлай ўз ихтиёрига олади. Буюртма бўйича сотилган маҳсулотдан келадиган пулнинг ҳаммаси кооператив аъзосининг шахсий ҳисобига тушади.

Уюшма аъзолари умумий йиғилишда қабул қилинган қарорга асосан, хўжалик раҳбариятини ва хизмат кўрсатувчиларни сақлаш, уюшмани ривожлантириш, ижтимоий-иқтисодий таъминот учун ва бошқа мақсадларга ўз даромадларининг маълум қисмини ажратадилар, тегишли давлат солиқларини тўлайдилар ва қолган даромадларининг ҳаммасини ўз ихтиёрига оладилар. Қайта ишлашдан ва тайёр маҳсулотларни сотишдан тушган соф фойдадан камида 50 фоизи уюшма асосий фондларини кооператив аъзоларига сотиш пайтида муомалага киритилган акцияларга девидент шаклида тақсимланади. Қолган 50 фоизини умумий йиғилиш қарорига асосан сарфлайдилар.

Биз таклиф қилаётган схема бозор муносабатларига ўтишнинг эволюцион йўли бўлиб, иқтисодиётимиз оёққа тура бошлаши билан давлат буюртмасининг йилдан-йилга камайиб бориши ёки буюртма орқали сотиладиган товарларнинг баҳоси бозордаги эркин нархларга тенглашиши ва ниҳоят мавжуд бошқарув тузилмаларининг аста-секин эркин кооперативлар ёки фермерлар уюшмасига айланишига олиб келади. Чунки қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлайдиган кичик корхоналар аста-секин ривожланиб бориб, ҳақиқий саноат корхоналарига айланади, деҳқонларнинг кўпчилик қисми ана шу корхоналарга ишга ўтиб кетадилар. Деҳқончиликда эса ерни ҳақиқий севадиган, зироатчиликни жон-дили деб биладиган одамларгина қолади. Натижада ҳар бир 10-30 гектар ерга эга бўладиган оилавий фермерларгина ўз уюшмаларини эркин равишда ташкил қиладилар.

Биз таклиф қилаётган схеманинг яна бир афзаллиги шундаки, бунда республика Президенти фармони билан мавжуд колхоз ва совхозларнинг бошқарув структураси ўрнига кооперативлар уюшмаси, бирламчи ташкилотлар ўрнига эса ички кооперативлар ташкил этилади, бу эса ўз навбатида эркин фермерлар ва уларнинг уюшмалари пайдо бўлишига олиб келади.

Р. ТУРСУНОВ,
Агротижорат олийгоҳи ректори, профессор, республикада хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими.

А. СУЛТОНОВ,
А. ШОҚИРОВ,
профессорлар.

Ойнаи жаҳонда кўринг

Душанба, 19. X

● УзТВ I

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Ғойиб бўлди осмонда қушлар», «Уч қурбақа». Мультфильмлар.
18.30 Болалар учун. «Табиат алифбоси».
19.00 «Узбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Узбекистон Давлат телерадиокомпанияси эстрада симфоник оркестрининг концерти.
19.55 «Олтин бешик». «Узкинохроника» премьераси.
20.05 «Санъат олами». Халқ амалий санъати ҳақида.
20.30 «Узбекистон» ахбороти.
20.55 Тижорат хабарлари.
21.00 «Наби Ғаниев. Ижод завқи ва машаққати». Кинокўрсатув.
22.45 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
23.15 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II
«ТОШКЕНТ»
СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 Болалар учун. «Совға».
19.00 «Ассалому алайкум».
20.00 «Лаҳза». Хабарлар.
20.10 «Сурхон тонги». Телефильм.
20.25 «Билиб қўйган яхши».
20.40 «Миришкорлар».
21.10 «Лаҳза». Хабарлар.
21.20 «Турнахон». Бадиий фильм.

ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!
Профилактика муносабати билан душанба, 19 октябрь куни «Орбита IV» кўрсатувлари соат 15.00 дан, «Дубль IV» кўрсатувлари соат 16.30 дан бошлаб кўрсатилади.

● «ОРБИТА IV»

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.20, 18.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
15.25 «Телемикст».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Уолт Дисней таништиради...».
17.05 «П. И. Чайковский номля ўсмирлар I халқаро танлови». Телевизион мусиқий фильм.
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 «Сеҳрланган сўз». Мультфильм.
18.35 Футбол шарҳи.
19.05 «Иқболи кулганда».
19.45 Э. Рязановнинг муаллифлик кўрсатуви. «Очиқ ҳаводаги суҳбат». Ю. Левитанский.
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Спорт уик-энди».
21.40 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телефильм премьераси. 4-серия.
«Янги студия» таништиради;
22.10 «Бомонд».
22.25 «Қарангчи, ким кетди!».
22.45 «Қинғир-қийшиқ эфир».
22.55 «Федерико каталоги».
23.10 «Ошкоралик хонаси».
23.20 «Бироқ».
23.30 «ТВ-галерея».
23.50 «Евгеник ва...»
23.55 «Биз...»
00.35 «Оба-На». Танаффус пайтида (24.00) — Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

16.30 Янгиликлар.
16.45 Мульти-пульти. «Ҳовлимизда», «Алвон ранглар».
17.00 Трансросэфир.
17.45 «Жаноблар-ўртоқлар».

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.00 Манзарали фильм.
18.30 Хабарлар.
18.45 Болалар даврасида.
19.00 «Омад».
19.30 Хабарлар.
19.50 «Сезам» кўчаси.

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.20 Душанба куни детектив. «Мен сизга уруш эълон қиламан». Бадиий фильм.
21.45 Криминал хабарлар экрани.
21.55 Эълонлар.
22.00 Хабарлар.
22.25 «Бумеранг-3».
22.55 «Спорт олами «Жиллетт» фирмаси нигоҳи билан».
23.25 «Киношок».

Сешанба, 20. X

● УзТВ I

7.00 «Узбекистон» ахбороти.
7.25 Футбол. Уйингоҳлардан лавҳалар.
7.35 «Замин қалбига қулоқ тут». Телефильм.
8.05 «Нуқта, нуқта, вергуль». Бадиий фильм.
9.25 Усмирлар учун. «Тенгдошлар».
10.10 «Сато». Телефильм.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Информатика. Бейсик программалаш тили.
11.00 «Уйғур оиласи». Фильм-концерт.
11.30 Ўқув кўрсатуви. «Халқ эртаклари — тасвирий санъатда».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Муми-Тролль ва комета». Мультфильм. 1-фильм.
18.30 Узбекистон Республикаси Конституцияси лойиҳаси — умумхалқ муҳокамасида.
19.00 «Узбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 Тижорат хабарлари.
19.25 «Спортлото».
19.30 «Хотира». Қодир бахши Раҳим ўғли.
20.30 «Узбекистон» ахбороти.
20.55 Тижорат хабарлари.
21.00 Ҳукумат тадбирлари. «Маҳалла—ҳаёт мактаби».
21.30 «Ҳорманг, бободеҳқонлар!» Пахтакорлар учун дам олиш кўрсатуви.
22.15 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
22.45 «Меҳрибонгинам». Бадиий фильм (Ҳиндистон). 1-серия.
23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II
«ТОШКЕНТ»
СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Болалар» кўрсатуви.
20.30 Тижорат канали. Чирчиқдаги «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси фаолиятидан.
20.50 «Бу оқшомда» кўрсатуви саҳифаларида.
22.00 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 00.35 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.05 «Жониворлар цирки».
10.50 «Ох ва Ах». Мультфильм.
11.00 Футбол шарҳи.
11.30 «Турмуш икир-чикирлари». Бадиий телефильм премьераси. 4-серия.
12.00 Янгиликлар.
Кундузги киноэкспресс
12.20 «Таня». Телевизион бадиий фильм.
14.10 «Фариштанинг бўсаси». Фильм-балет.

*

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Ишбилармонлар хабарномаси».
15.40 «Уолт Дисней таништиради...».
16.30 «440 герц». Усмирлар учун мусиқий кўрсатув.
17.10 «Ёнғоқ». Телефильм.
17.20 «Технодром». Оригинал ғоялар ҳамда фойдали майда-чуйда нарсалар ҳақида.
17.30 «Банкчининг ёзишмаларидан».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.30 Давлатлараро «Останкино» телеканали таништиради.
19.00 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.45 «Миниатюра». Мусиқий кўрсатув.
20.00 «Мавзу».
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.20 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Оддий ўлим...». Бадиий фильм («Ленфильм»).
22.25 «Қора қути».
22.55 «ТВ. Ёдномалар».
23.25 Катталар учун мультфильм.
23.35 В. Готовцева куйлайди.
24.00 Янгиликлар.
00.40 «Овозли йўлка». ТВ-ривоят.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар.
8.20 Ишбилармон кишилар даври.
9.50 Ишдан бўш пайтингизда. «Мушук жониворлар».
9.05 Вариацияли мавзу.
9.35 Мульти-пульти. «Типратикан ва қизча».
9.45 «Киношок».
10.45 «Гап-гаштакларни қўмсаб».
11.05 Кундузги сеанс. «Биринчи учрашув — сўнгги учрашув». Бадиий фильм.
12.35 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
12.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.10 Россия Конституцион суди залидан.

* * *

15.55 «Телебиржа».
16.25 «Рост» студияси. «Масхарабоз-шоу» (Бефойда маслаҳатлар).
16.55 Янгиликлар.
17.10 Трансросэфир. «Москвагача олис».
17.55 Эълонлар.

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.00 «Амалий санъат». Ҳужжатли фильм.
18.30 Хабарлар.
18.45 Халқ рақслари.
19.00 «Серташвиш оила».
19.30 Хабарлар.
19.50 «Сезам» кўчаси.
20.20 «Қўшиқлар китоби».
21.05 «Хазонрезгилик».
21.55 Туркия манзаралари.
22.00 Хабарлар.
22.20 Ҳужжатли фильм.
22.45 «Хонанда».
23.30 Экранда Туркия киноси.

Чоршанба, 21. X

● УзТВ I

7.00 «Узбекистон» ахбороти.
7.25 Ҳаёт Одилов куйлайди.
7.45 «Сеҳрли тун». Бадиий фильм.
9.00 «Ватанинг—онанг». Публицистик кўрсатув.
9.40 Турк тили.
10.10 «Ўлмас мерос». Телефильм.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Кимё. Сульфат кислотаси ишлаб чиқариш.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Муми-Тролль ва комета». 2-фильм, «Уч ака-ука ва аждаҳо». Мультфильмлар.
18.40 Болалар учун. «Она шаҳрим».
19.00 «Узбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Аёл ҳақида сўз».
19.50 Узбекистон халқ артисти Аҳмаджон Шукуров куйлайди.
20.30 «Узбекистон» ахбороти.
20.55 Тижорат хабарлари.
21.00 Узбекистон Республикаси Конституцияси лойиҳаси — умумхалқ муҳокамасида.
21.30 «Тил байрами». Давлат тили ҳақидаги Қонун қабул қилинганлигининг 3 йиллигига.
22.20 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
22.50 «Меҳрибонгинам». Бадиий фильм. 2-серия.
24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II
«ТОШКЕНТ»
СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
19.20 «Спринт».
19.40 «Йирик планда». «Узбектелефильм» студияси фильмлари ҳақида.
20.25 «Халқ рассоми». Чингиз Аҳмаров таваллудининг 80 йиллигига.
21.10 «Суперспорт».
21.55 «02» тўлқинида.
22.15 «Қизиқарли учрашувлар».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20, 23.55— Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.55 «Оддий ўлим...». Бадиий фильм.
12.00 Янгиликлар.
Кундузги киноэкспресс
12.20 «Терак неча йил яшайди!». Телевизион бадиий фильм.
13.20 Бадиий фильм.

*

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Телемикст».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Уолт Дисней таништиради...».
17.05 «Рок-сабоқ».
17.50 «Тоғларда куз». Телефильм.
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 «Сиёсат» студияси кўрсатади.
18.55 «Крешчендо». Мусиқий кўрсатув.
19.10 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
19.55 Большой театр балет артистларининг концерти.
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Бир сўзни деб...». Мусиқий кўрсатув.
21.55 Футбол. Европа чемпионларининг кубоги. МАСК—«Барселона» (Испания). 1 ва 2-таймлар. В. И. Ленин номли Марказий стадиондан олиб кўрсатилади.
24.00 Янгиликлар.
00.35 «Денгиз альбоми».
01.00 Футбол. Европа кубоклари.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар.
8.20 Эълонлар.
8.25 Ишбилармон кишилар даври.
8.55 Сиёсат оламида.
9.50 Вариацияли мавзу. «Денгиз доим мавжланиб турган жойда».
10.30 «Дўстлар уйи». Мусаввир Е. Орлов.
10.50 «Параллеллар».
11.10 «Асил ҳолича...».
12.05 Кундузги сеанс. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 88-серия.
12.55 «Палех—ўтмишда, ҳозирги замонда, келажакда».
13.35 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.00 Россия Конституцион суди залидан.

* * *

15.55 «Сигнал».
16.10 «Укинч сари қадам».
16.40 Мульти-пульти. «Қовоқ йиғиш кунида».
16.55 Янгиликлар.
17.10 Трансросэфир. «Узоқ Шарқ».
17.55 Эълонлар.

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.00 «Мемнуне миллиардер».
18.30 Хабарлар.
18.45 Болалар даврасида.
18.50 «Қора денгиз». Ҳужжатли фильм.
19.30 Хабарлар.
19.50 «Сезам» кўчаси.
20.20 Концерт.
20.40 Ҳужжатли фильм.
21.10 Видеофильм.
22.00 Хабарлар.
22.20 «Умид таксиси». Видеофильм.
22.50 «Мусиқа оқшоми».

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

23.05 «Арт-обстрел».
00.05 «Фарс-мажор».

Пайшанба, 22. X

● УзТВ I

7.00 «Узбекистон» ахбороти.
7.25 Футбол. Уйингоҳлардан лавҳалар.
7.35 «Ҳар кимдан гумонсировчи одам». Бадиий фильм.
9.00 Араб тили.
9.30 Болалар учун. «Олтин куз қўшиқлари».
10.15 «Сўх дарёси бўйлаб». Телефильм.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Узбекистон халқлари тарихи. XVI—XVIII асрларда Ўрта Осиёнинг маданий ҳаёти.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Потя ва Потиха». Мультфильм.
18.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Муҳаббат риштаси».
19.00 «Узбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Эл фарзанди». Ш. Рашидов таваллудининг 75 йиллигига.
19.50 Мумтоз куйлардан концерт.
20.30 «Узбекистон» ахбороти.
20.55 Тижорат хабарлари.
21.00 «Фармон ва ижро».
21.30 «Сиз кутган дақиқалар». Узбекистон халқ артисти Ойдин Норбоева.
22.30 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
23.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II
«ТОШКЕНТ»
СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 Болалар учун. «Табассум».
19.00 «Узбекистон бастакорлари».
19.30 «Билим сарчашмалари».
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.10 «Бу оқшомда».
21.20 «Пульс». Хабарлар.
21.30 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 20.20, 00.50— Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
10.05 Футбол. Европа кубоклари.
11.45 «Худди мушук билан кучукдек». Мультфильм.
12.00 Янгиликлар.
Кундузги киноэкспресс
12.20 «Серафима Глюкинанинг оддий кунлари ва байрамлари». Телевизион бадиий фильм. 1-серия.
13.30 «Ҳар кимники ўзига». Телевизион бадиий фильм (Италия).

*

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Телемикст».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Уолт Дисней таништиради...».
17.05 «Кремлин» камер оркестрининг концерти (АҚШ).
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 «... 16 ёшгача ва ундан катталар».
19.00 «Ҳар бир киши ўзи ҳақида».
19.10 Давлатлараро «Останкино» телеканали таништиради. «Осиё овози». Куй ва қўшиқлар III халқаро танлови. Олмаотадан кўрсатилади.
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.20 «Карамболина —Карамболетта». И. Кальман оперетталари мотивлари асосида телевизион мусиқий фильм.
22.25 Футбол. Кубок эгаларининг кубоги. 1/8 финал. «Спартак» (Москва) — «Ливерпуль» (Англия). В. И. Ленин номли Марказий стадиондан олиб кўрсатилади.
00.15 Янгиликлар.
00.55 Фақат катталар учун. «108 С». Журналистик текширув.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар.
8.20 Ишбилармон кишилар даври.
8.50 «Чакана одам эмас».
9.15 «Ҳали англанмаган коинот».
10.00 Ишдан бўш пайтингизда. «Хонаки клуб».
10.15 Театр сафари. «Ақллилик балоси». Чехов номли Москва бадиий академик театри премьераси.
11.15 Репортёр. «Қиролга мактуб».
11.30 «К-2» таништиради: «Абзац».
12.00 Кундузги сеанс. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 89-серия.
12.50 «Космополис». 5-сони.
13.30 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
13.35 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.55 Россия Конституцион суди залидан.

* * *

15.55 «Бардош билан...».
16.25 «Чегарасиз эфир».
16.35 «Бадабоки». Мактабгача ёшдаги болалар учун кўрсатув (Франция).
16.55 Янгиликлар.
17.10 Трансросэфир. «Хусусийлаштириш панорамаси».
17.55 Эълонлар.

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.00 Ёшлар.
18.30 Хабарлар.
18.45 «Ислом маданият ёдгорликларида».
19.30 Хабарлар.
19.50 «Сезам» кўчаси
20.20 Мусиқали дастур.
21.20 «Катта опа». Видеофильм.
21.55 Манзарали фильм.
22.00 Хабарлар.
22.20 Спорт.
23.10 «Мангу гумбаз остида».

Жума, 23. X

● УзТВ I

7.00 «Узбекистон» ахбороти.
7.25 «Аёл қалби». Кинопрограмма.
8.05 «Эртаклар тарк этган дара». Бадиий фильм.
9.25 Инглиз тили.
9.55 «Санъат усталари». Раҳим Исахўжаев.
10.55 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Нишона».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Комариль». Мультфильм.
18.30 Шоирлар—болаларга.
19.00 «Узбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Заргар». Телефильм.
19.30 «Фурқат лирикаси». Мусиқий кўрсатув.
20.30 «Узбекистон» ахбороти.
20.55 Тижорат хабарлари.
21.00 Узбекистон Республикаси Конституцияси лойиҳаси —умумхалқ муҳокамасида.
21.30 «Ҳорманг, бободеҳқонлар!». Пахтакорлар учун дам олиш кўрсатуви.
22.15 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари (АҚШ).
22.45 «Фидойилик». Бадиий фильм.
00.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II
БИШКЕК КЎРСАТАДИ

18.05 «Пере-ботир ҳақида ривоят». Мультфильм.
18.15 «Байкем, Эжем жана биз».
18.40 «Ата журт». Телеканал.
19.00 «Ала-Тоо».
19.20 «Ата-журт» (давоми).
20.55 «Назар» (билдирувлар ва эълонлар).
21.00 «Ала-Тоо».
21.20 «Айил кечтери».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 Футбол. Кубок эгаларининг кубоги. 1/8 финал. «Спартак» (Москва) — «Ливерпуль» (Англия). 2-тайм.
10.10 «... 16 ёшгача ва ундан катталар».
10.45 «Саёҳатчилар клуби» (сурдо таржимаси билан).
11.35 «Бор эканда, йўқ экан, асалари бўлган экан», «Учар юмронқозиқ». Мультфильмлар.
12.00 Янгиликлар.
Кундузги киноэкспресс
12.20 «Серафима Глюкинанинг оддий кунлари ва байрамлари». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
13.35 «Визбор чўққиси». Телевизион бадиий фильм.

*

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Бридж».
15.50 «Бизнес-класс».
16.05 «Ён дафтар».
16.10 «Уолт Дисней таништиради...».
17.00 А. Бараховский чалади (скрипка).
17.10 «Марказ».
17.50 «Технодром». Оригинал ғоялар ва фойдали майда-чуйда нарсалар ҳақида.
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 «Ҳар бир киши ўзи ҳақида».
18.45 «Келгиндилар миссияси». Мультфильм.
18.45 «Инсон ва қонун».
19.15 «Мўъжизалар майдони». Юбилей кўрсатуви.
20.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Детективлар клуби»да. Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Президентнинг ўғирланиши». Бадиий фильм. (АҚШ).
23.10 Катталар учун мультфильмлар.
«ВИД» таништиради:
23.30 «Сиёсий бюро».
00.35 «Музобоз».
01.15 «Авто-шоу».
01.30 «Х» кўрсатуви.
02.00 «MTV». Танаффус пайтида (24.00) — Янгиликлар.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар.
8.20 Эълонлар.
8.25 Ишбилармон кишилар даври.
8.55 Ишчан давра.
9.50 Ишдан бўш пайтингизда. «Диққат, суратга олаяпман».
10.05 Кипрас Мажейка. НАТО-дан репортажлар.
10.35 «Импровизация». Юрий Касьяник театри.
10.55 «Ҳайвонот оламида».
11.55 Кундузги сеанс. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 90-серия.
12.45 Оркестрдан туриб қараганда. «Дирижёр А. Мелик-Пашаев».
13.30 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
13.35 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
13.55 Россия Конституцион суди залидан.

* * *

16.00 Телебиржа.
16.30 «Рост» студияси. «Хиткундалик».
17.00 Янгиликлар.
17.15 «Мегаполис».
17.45 «М-трест».

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.00 «Осиё тароналари».
18.30 Хабарлар.
18.45 Халқ рақслари.
19.00 «Ўрта Осиё». Ҳужжатли фильм.

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

19.10 Жума кунлари Уолт Дисней. «Биг Фут». Бадиий фильм. 2-серия.
20.00 Мульти-пульти. «Хўтикча».

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.10 «Икки хонанда».
21.45 Видеофильм.
22.00 Хабарлар.
22.20 «Ҳафта сўнгида». Дам олиш кўрсатуви.

Шанба, 24. X

● УзТВ I

7.00 «Ассалому алайкум».

*

8.00 «Эҳ, ковбойлар!» Бадиий фильм.
9.05 «Узбекистон спорти».
9.35 «Экология». Телевизион альманах.
10.15 Ҳамид Ғулом, Шоҳида Шоҳимардонова. «Муҳаббат навоси». Муқимий номли Узбек Давлат мусиқий драма театрининг спектакли.
11.55 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Иш билганга—минг танга».
13.40 «Нурли келажак сари». «Узбектелефильм» премьераси.
14.10«Алифбо сабоқлари».
14.40 Ялла ва лапарлар. Ш. Парпиева, И. Жониева.
15.10 Тижорат канали. «Қаторда норинг бўлса...» Навоий вилоятидаги 34-юк ташиш автокорхонаси иш тажрибасидан.
15.40 «Замандас» (қозоқ тилида).

* * *

18.00 «Баджаҳл Бамбр». Мультфильм.
18.15 Усмирлар учун. «Тенгдошлар».
19.00 «Узбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Чемпион». «Узкинохроника» премьераси.
19.40 «Оламга саёҳат». Кинокўрсатув.
20.30 «Туркистон» ахбороти.
21.00 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Ойдин кечалар».
22.00 «Санъат усталари». Узбекистон халқ артисти Турғун Алиматов.
23.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II
АШГАБАТ КЎРСАТАДИ

● «ОРБИТА IV»

6.40, 23.55 — Кўрсатувлар тартиби.
6.45 Эрталабки гимнастика.
6.55 Ишбилармон кишининг шанба тонги.
7.55 Янгиликлар.
8.30 «Спорт-имконият».
9.00 «Марафон-15» — кичкинтойларга».
9.25 «НУЖ: эълон қилинмаган ташриф».
9.55 «Саҳнанинг орқа томонидан. Табассум билан».
10.25 «Тиббиёт сиз учун».
11.05 «Авиакосмик салон».
11.20 «Илҳом манбалари». Мусиқий кўрсатув.
11.50 «Марказий экспресс». Марказий ва Шарқий Европа ҳақида телевизион журнал.
12.50 «Палитра». Коллекционерлар.
13.20 «Дело».
13.30 «Нур ва соялар». Қисқа метражли телевизион фильм премьераси («Экран»).
13.50 «Дўстим Мартин». Мультфильм.
14.00 «Николай Казаковнинг ушалмаган орзуси». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Франция). 1-фильм.
15.00 Янгиликлар.
15.20 «Ҳайвонот оламида».
16.10 «Виртуози Москви» камер оркестри чалади.
16.35 «Енотлар». Кўп серияли мультфильм.
17.00 «Қизил квадрат».
17.40 «Аленканинг жўжаси». Мультфильм.
17.50 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Ҳибсхона». Бадиий фильм (Одесса киностудияси).
19.00 Хоккей. Лига кубоги. «Спартак»—«Динамо» (Москва). Танаффус пайтларида (19.35)—Хайрли тун, кичкинтойлар! (20.20) — Янгиликлар.
21.25 «КВН-92». Биринчи ярим финал учрашуви. «Америка кашф этилганлигининг 500 йиллиги».
23.25 Катталар учун мультфильмлар.
24.00 Янгиликлар.
00.35 Тунги канал.

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар.
8.20 Ҳужжатли панорама.
9.15 Мульти-пульти. «Сув».
9.25 «03» кўрсатуви.

*

9.55—13.55

УЗБЕКИСТОН
ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ
«ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

«Интерспорт».
«Безнен мирас» (татар тилида).
«Ҳамдўстлик» кўрсатуви.
«Вернисаж»
«Чисен» (корейс тилида).
«Мерос».
«Фан уфқлари».

*

13.55 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.15 «Пилигрим». Россия саёҳатлар бюроси. «Лондон бўйлаб сайиллар».
15.00 «Бурда моден» таклиф этади».
15.30 «Ҳали англанмаган коинот».
16.00 Мульти-пульти. «Ҳовлимизда». «Алвон ранглар».
16.20 «Омад кулиб боққанда».
17.20 «Жентльмен-шоу».
17.50 Спорт кўрсатуви.
17.55 Эълонлар.
18.00 Хабарлар.

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.20 Туркия манзаралари.
18.30 Хабарлар.
18.45 «Хонанда».
19.30 Хабарлар.
19.45 «Сезам» кўчаси.
20.15 «Тоғ сўқмоқларида».
20.45 Туркия манзаралари.
21.00 Ҳафта шарҳи.
21.15 «Биз ўзимизга ўхшаймиз».
21.45 Мавзу.

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.00 Хабарлар.
22.25 «Мутлақо махфий».
23.20 «Ассорти». Мусиқий дам олиш томошалари.
23.50 «А» программаси.
00.20 «Ад либитум».

Якшанба, 25. X

● УзТВ I

7.00 «Юртим жамоли». Кинопрограмма.

*

8.00 «Туркистон» ахбороти.
8.30 «Буни биз ўтмаганмиз». Бадиий фильм.
10.10 Узбекистон халқ артисти Р. Муродов куйлайди.
11.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Ватанпарвар».
12.00 «Оналар мактаби».
12.35 «Кичкина деманг бизни...». Спорт кўрсатуви.
13.05 Тижорат канали. «Сўғдиёна» шифобахш шарбатлари».
13.25 Уйғун. «Ибн Сино». Ҳамза номидаги Узбек Давлат академик драма театрининг спектакли.

* * *

18.00 «Бўй ўстирувчи дармон дори», «Серғайрат кампир», «Мушук ва канарейка». Мультфилмлар.
18.30 Болалар учун. «Боғчамиз саҳнасида».
19.00 «Узбекистон» ахбороти (рус тилида).
19.20 «Қўқонди латиф ёдгорликлари». Телефильм.
19.30 «Ҳорманг, бободеҳқонлар!» Пахтакорлар учун дам олиш кўрсатуви.
20.30 «Узбекистон» ахбороти.
21.00 Футбол. Узбекистон кубоги. Финал. «Навбаҳор» (Наманган) — «Темирйўлчи» (Қўқон). Самарқанд шаҳридан ёзиб олинган.
22.30 «Петербурглик чиновник». Бадиий фильм.
23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II
БИШКЕК КЎРСАТАДИ

9.05 — 12.00 Қирғизистон телевидениесининг болалар студияси намойиш этади. Программада: «Мезгилбектин мезгили», «Оспурум», «Тиғиз пайт», «Ўзга сайёралик». Бадиий фильм, мультфильм.

* * *

18.05 Кино оқшоми. «Новинки» киноклубида меҳмонда»; «Мультотека», «Кино янгиликлари», «Ҳужжатли фильмлар экрани», янги фильмлар таништирилади.
19.00 «Ала-Тоо».
19.20 «Тасма».
20.20 «Новинки» киноклубида меҳмонда» (давоми). Фильмни муаллифлар таништиришади, кинокалендарь: «Яқин ўтмишни хотирлаб», «Кадр ортидаги учрашувлар», «Кино ўзи ҳақида ҳикоя қилади», «С. Чокморов», «Юбилей», «Мусиқий сеанс» киноконцерти, янги фильмлар таништирилади, шунингдек, «Канизак Изаура» кўп серияли телевизион бадиий фильмк. 1-серия.

● «ОРБИТА IV»

6.20, 7.50, 00.15 — Кўрсатувлар тартиби.
6.25 «Руҳни чиниқтириш».
7.25 «Олтин сочмалари», «Катюшалар соҳилга чиқди». Краснодардан кўрсатилади.
7.55 Янгиликлар.
8.30 «Спортлото» тиражи.
8.45 «Этик кийган мушук». Мультфильм.
9.05 «Эрта саҳарлаб».
9.45 «Олам дам олишда».
10.25 «Янгра, гармонь». Иваново шаҳрида фестиваль.
11.25 «Юзлаштириш ёки одамхўр изидан». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Экран»).
12.20 «Қора кўркам от саргузаштлари». Кўп серияли телефильм премьераси. 15-серия.
12.45 «Марафон-15»
13.35 «Мен кашф этган Америка». Шоу-викторина.
14.15 «Нега филлар!» Мультфильм.
14.30 «Волхонкадаги уй». Кўп серияли телефильм премьераси. 2-фильм.
15.00 Янгиликлар.
15.15 «Саёҳатчилар клуби».
16.05 «Вақир-вуқур қурбақа», «Бир томчи», «Ква-ква квартети». Мультфильмлар.
16.35 «Панорама». Ҳафталик халқаро кўрсатув.
17.20 Эфирда бевосита мулоқот.
18.00 «Уолт Дисней таништиради...».
18.50 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
19.05 «Мариинскда променад».
20.00 Кино янгиликлари.
20.20 Ойнаи жаҳонда биринчи марта, «Подшоҳни ўлдирган киши». Бадиий фильм («Мосфильм» киноконцернининг «Курьер» киностудияси).

*

22.00 «Якунлар».
22.45 «Телелоция».
23.00 «Эндиликда». Диний кўрсатув.
24.00 Янгиликлар.
00.20 «Тонг юлдузи» — тунги эфирда».

● «ДУБЛЬ IV»
РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.00 Хабарлар.
8.20 «Бугун сизлар билан биргаман, лўлиларим». В. Светлов куйлайди.
8.50 Ишдан бўш пайтингизда. «Телестройсервис».
9.05 «Денгиз плюс рок».
9.50 «Дораэмон». Мультфильм премьераси. 7-серия.
10.05 «Сиз яратган боғ».
10.35 «Қироллиқдаги саргузашт». Қўғирчоқ мультфильм. 9-серия.
11.05 «Ати-бати...».
11.35 «Телекроссворд». Дам олиш кўрсатуви.
12.05 Такрорий фильмлар кинотеатри. «Кучук етаклаган хоним». Бадиий фильм.

*

13.30—16.10
УЗБЕКИСТОН
ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ
«ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

«Умид» (уйғур тилида).
«Ягона оилада» (қорақалпоқ тилида).
«Рангинкамон» (тожик тилида).
Ёш ҳаваскорлар концерти (қримтатар тилида).
«Утмиш ва келажак».

*

16.10 Камера ўтмишни тадқиқ этади. «Ракета инқирози». (Кариб инқирозининг 30-йиллигига). Ҳужжатли фильм. 2-серия.
17.00 «Оқ қарға».

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

17.30 Хабарлар.
17.45 «Хонанда».

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.30 Голливуд классик кинолари фестивали. «Тўртта икки».

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

20.10 «Даволаниш йўли». Ҳужжатли фильм.
20.45 Туркия манзаралари.
21.00 «7 дан 77 ёшгача».
21.45 «Инсон ва унинг хулқи».

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.00 Хабарлар.
22.25 Стас Намин маркази (Эс-Эн-Си) таништиради: «Эс-Эн Си тунги клуби».
23.25 Тунги сеанс. «Майда ҳарфлар билан икки сатр». Бадиий фильм.

«Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз» ҳафтономасининг 16 октябрь сонидан олинди.

• *Унутилмас лаҳзалар*

НАСИБ ЭТСА, ИККИ ЙИЛДАН СЎНГ УЧРАШАМИЗ!

ЎТГАН куни XI Тошкент Халқаро кинофестивали ёпилди. Меҳмонлар уй-уйларига қайтишди. Аммо саккиз кун мобайнида бўлиб ўтган учрашувлар, саёҳат таассуротлари уларнинг хотирасидан ўчмайди.

ЯПОНИЯДА ЎЗБЕКИСТОН ҲАҚИДА ЁЗАМАН

ТАНАКА МИДЗУА,
«АЙРА» ҳафталик журнали мухбири; (Япония).

— Ҳамкасб ҳамкасбга интервью берса, қандай бўларкин.

— О-кей бўлади, — дедим.

— Ҳай, майли, ҳозир намойиш этилган фильм ҳақида сўзлайми ёки Япония ҳақидами?

— Ўзингиз нимани лозим топсангиз, шу хусусда бўла қолсин.

— Аввал бир саволимга жавоб беринг. Нега томошабинларнинг кўпи фильмни охиригача кўришмади.

— Буниси менга ҳам қоронғу. Балки уларга қизиқ туюлмагандир. Ёки таржимадан қаноатланмаган бўлишлари ҳам эҳтимолдан холи эмас.

— Мен ҳам шундай фикрдаман. Биласизми, бизда томошабин театрга келдими, охиригача ўтириб кўради, гарчи қизиқ бўлмаса ҳам. Сўнг шу фильм ҳақида матбуотда ўз фикрларини баён қилувчилар жуда кўп. Асар ҳақида ёмон фикр айтиладиган бўлса, ўша кино бўлаётган театр томошабинлари камайиб кетади. Мақтаса акси. Шу боис кино усталаримиз олди-қочди мавзуларни тасвирга олишмайди. Ҳозир намойиш этилган «Ажал наштари» фильми машҳур ёзувчимиз Тосио Симаонинг автобиографик романи асосида яратилган. Ёзувчининг деярли барча асарларида аҳлоқсиз инсоннинг руҳий хасталикка чалиниши тасвирланади. Кинода ҳам шу нарса тасвирга туширилган.

— Японияда Ўзбекистонни билишадими?

— Йўқ. Фақат дипломатлар, сиёсатчилар билишмаса, асосий омма бу ҳақда эшитмаган ҳам. Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигининг мусулмон республикаларидан бирортаси ҳақида шу пайтга қадар бирор нарса маълум эмасди.

Бундан ўн кун илгари Токиода Осиё мамлакатлари кинофестивали бўлиб ўтди. Негадир, МДҲ мамлакатлари иштирок этишмади. Бундан Тожикистон мустасно, албатта. «Тожикфильм» ижодкорлари олиб борган картина халққа манзур бўлди.

Ватанимга қайтгач, Тошкент кинофестивали ҳақида, Ўзбекистон ва унинг одамлари, айниқса, миллий таомлари хусусида ёзаман. Ҳа, айтганча, икки-уч кун бурун кўчада ош пиширилаётган экан. Қараб турдим. Жараёнларни бирин-кетин ёзиб суратга олдим. Уйга боргандан сўнг тайёрлаб кўрмоқчиман. Қизиқ-а, Японияда ўзбекча ош тайёрланса.

Ўтган куни антиқий заргарлик санъати музейига бордик. Икки-уч минг йил илгари ясалган тақинчоқлар, турли идишлар, ҳайкалчаларни кўриб ўзбеклар ҳам японлар сингари қадимдан санъаткор, ҳунарманд, маданиятли халқ эканлигига амин бўлдим. Ўзбекистон музейлари, театрлари ҳақида туркум мақолалар чоп эттириш ниятидаман. Умуман, ўзбекистонни Японияга таништиришга аҳд қилдим.

МУЛЬТФИЛЬМЛАР ЙЎҚЛИГИ ЧАККИ БЎЛИБДИ

АБДУЛ РАЗЗОҚ ҒАНИМ,
Сурия кинопрокатчиси.

— ОЧИҒИНИ айтсам, Тошкент кинофестивалидан ҳар сафар олам-олам таассуротлар билан қайтаман. Халқингиз очиқ кўнгил, санъатни қадрлайди. Шу боис баҳона топилса бас, келавераман. Жуда кўп халқаро кинофестивалларда қатнашганман. Ҳеч қайсиси Тошкент кино анжуманига ўхшамайди. Бу қадар кўп мамлакатлардан келган кино усталарини, тақдим этилган ранг-баранг фильмларни учратмайсиз.

X фестивал билан XI си ўртасидаги танаффус чўзилиб кетди. Бундан ташқари, танловда мультипликацион фильмларнинг назардан четда қолгани чакки бўлибди. Аслида, фестивалнинг ранг-бaранглиги қанча кенг бўлса, ижодкорларда ҳам томошабинларда ҳам қизиқиш уйғотади. Баҳс-мунозаралар юргизиш мавзуи кенгаяди, осонлашади. Биз X фестивалга ўнга яқин картина олиб келган эдик. Бу йил бор-йўғи иккита фильм тақдим этдик, холос.

Ҳа, айтганча, собиқ СССРнинг иттифоқдош жумҳуриятларида таниқли киностудиялар бўлишига қарамай негадир улардан оз картиналар намойиш қилинди. Вақти келиб Тошкент кинофестивали жаҳон кино анжуманларининг энг обрўлиларидан бири бўлиб қолишига ишонаман. Ниятим шуки, Тошкент худди аввалгидек ҳар икки йилда кино усталари йиғиладиган марказга айланиб қолса. Кино бозорда айрибошланган ёки сотилган картина орқали турли мамлакатларда истиқомат қилаётган миллат ва элатлар бир-бирлари турмушидан, маданиятидан, урф-одатларидан хабардор бўлади. Бу уларнинг яқинлашишига кўмаклашади. Маънан бойиб, маданияти юксалишида ҳам аҳамиятлидир. Маданият ва умуминсоний қадриятлар Халқ академияси раҳбарлари буларни ҳисобга олиб, келгуси фестивалларни ўтказишга ҳам ёрдам берар, деб умид қиламан.

БУ АНЖУМАН ҚИТЪАЛАР КИНО УСТАЛАРИНИ ЯҚИНЛАШТИРАДИ

ЭГИЛ ФОНН,
Норвегия кино жамғармаси директори.

— БУНДАЙ ажойиб тантанада биринчи марта қатнашаяпман. Тошкентга рафиқамни ҳам олиб келдим. Мақсадим — Скандинавия ярим ороли томошабинларини Ўзбекистон кино санъати билан таништириш. Фестивал ўзбек халқи ҳақида кўп нарсаларни билишимга ёрдам берди. Намойиш қилинаётган киноларни иштиёқ билан кўраяпман. Улар орасидан ўзимга ёққанини олиб кетиш режаси ҳам йўқ эмас.

Ўзбекистон пойтахти бизга манзур бўлди. Шаҳар бўйлаб сайр қилдик. Музейларни кўриб олам-олам таассурот олдик. Албатта, хотираларни юртдошларимизга сўзлаб берамиз. Ўзбекистон билан Норвегия маданият ва тараққиёт соҳаларида умумий тил топишса, ҳамкорлик қилишса, ёмон бўлмас экан. Тошкент анжумани бизга фақат Осиё давлатлари маданияти билангина эмас, бошқа қитъалар кино усталари ютуқлари билан ҳам танишишимизга имкон берди. Фестивалнинг моҳияти ҳам ана шунда бўлса керак.

«КУМУШ ЯРИМОЙ» КИНОФЕСТИВАЛИДА ТОШКЕНТ ДАСТУРИ ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

О. ҲАҚИЕВ,
Туркманистон миллий кинематография халқаро кенгаши директори.

— БИЗ ҳам яқин ойларда Ашгабатда кинофестивал ўтказишни мўлжалловдик. Шу пайтда XI Тошкент Халқаро кинофестивалига таклиф қилиб қолишди. Бу анжумандан кўп нарсаларни ўргандик. Айниқса, ташкилий томонлари биз учун қоронғудек туюлаётганди. Туркманистонда бўлиб ўтадиган кино анжуман «Кумуш яримой» деб аталади. Унга туркий мамлакатлар кино усталарини таклиф қилмоқчимиз. Мақсадимиз аниқ. Бу ҳам бўлса урф-одати, эътиқоди муштарак бўлган халқларимизни жипслаштиришдир. Европа давлатлари киночиларини ҳам чақиришни режалаштирганмиз. Улар кино соҳасида биздан анча олдинда, ўргансак арзийдиган нарсалар бор.

Миср, Иордания, Швецария, Англия, Финляндия, Албания давлатлари кинофестивалга қатнашиш истагини билдиришди. XI ХТКФ тажрибалари бизга дастур бўлиб хизмат қилади.

Суҳбатдош:
И. ТОШЕВ.

ЎТ БАЛОСИ

УНДАН ДЕҲҚОН ПЕШОНА ТЕРИ ЭВАЗИГА ЕТИШТИРИЛГАН ПАХТАНИ АСРАЙЛИК

Пахта фақат саноат учун қимматбаҳо хом ашё бўлиб қолмасдан, балки жумҳуриятимиз мустақиллигини мустаҳкамлашда, иқтисодиётини барқарорлаштиришда муҳим аҳамият касб этади. Буни чуқур англаган пахтакорлар об-ҳаво инжиқликларига қарамай, жами майдонда мўл ҳосил етиштирдилар. Шу кеча-кундузда «оқ олтин»ни йиғиб-териб олиш тобора авжига чиқмоқда. Бироқ уни нобудгарчиликдан, айниқса, ёнғиндан сақлаш қай аҳволда?

Бу масала давлат ёнғиндан назорат қилиш ташкилотлари ходимлари, хўжаликлар раҳбарлари ва мутахассисларнинг диққат марказида турибди. Шундай бўлса-да, айрим пахта тозалаш корхоналари, қабул пунктлари ва жамоаларда совуққонлик оқибатида мавсум бошлангандан буён 12 марта ёнғин ҳодисаси содир бўлди. Унинг 3 таси ишлаб чиқариш технологияси қўпол равишда бузилганлиги, 9 таси эса техникаларга махсус учқун ушлагичлар ўрнатилмаганлиги туфайли рўй берди. Натижада давлат ва хўжаликлар моддий зарар кўрдилар. Мисолларга мурожаат этайлик. 26 сентябрь куни Бухоро вилояти Қоракўл туманидаги «Октябрь» пахта тозалаш заводида носоз тракторнинг ишлатилиши, 28 сентябрда Сурхондарё вилояти Денов туманидаги Калинин номли жамоа хўжалиги пахта хирмонида болалар гугурт ўйнаганлиги, 3 октябрда Шеробод туманидаги Шеробод пахта тозалаш корхонасига қарашли пахта қабул қилиш пунктида хавфсизлик қоидаларига риоя этилмаганлиги, 16 октябрь куни эса Самарқанд вилояти Каттақўрғон туманидаги «Гулистон» жамоа хўжалигида пахта ортилган тележкага папирос қолдиғи ташланганлиги оқибатида анча миқдордаги хом ашё кулга айланди.

Шу йилнинг сентябрь ойида назоратчиларимиз жойларда бўлиб, пахта қабул қилиш пунктлари, тозалаш ва қайта ишлаш корхоналарида ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя қилинишини текшириб келгандилар. Маълум бўлишича, анчагина корхоналар, хўжаликлар, пахтани қуритиш жойлари ва хирмонларда бу борадаги ишлар ўлда-жўлда. Ўт ўчириш учун сув манбалари йўқ, электр асбоб-ускуналари симлари қоидага хилоф равишда ўрнатилган. Қатор кичик механизмлар эса таъмирланмаган. Жумладан, Наманган вилоятининг Чортоқ, Уйчи ва Тўрақўрғон, Фарғона вилоятининг Риштон ва Бешариқ, Хоразм вилоятининг Ҳазорасп, Боғот, Янгиариқ, Сурхондарё вилоятининг Шеробод, Узун, Денов, Жарқўрғон туманларида ана шундай камчиликлар мавжудлиги аниқланди, уларни бартараф этиш юзасидан чоралар кўрилди.

Агар ўтган йил натижаларини таҳлил этсак, ёнғиндан нафақат хўжаликлар моддий зарар кўрганликлари, балки фуқаролар ҳам оғир тан жароҳати олиб, тилсиз ёв ичида қолганликларига гувоҳ бўламиз. Бир мисол. Бўка туманидаги Алишер Навоий номли жамоа хўжалигида пахта турар жой бинолари атрофига ёйиб қўйилганди. Шу ерда ўйнаб юрган болалар гугурт билан уни ёқиб юборадилар. Натижада бир гўдак аланга қуршовидан чиқолмай ҳалок бўлади.

Бундай бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш, ёнғин чиқишига йўл қўймаслик учун, энг аввало, давлат ва жамоа хўжаликларида жойлашган хирмонлар, пахта қуритиш жойларида етарли миқдорда ўт ўчиришга мўлжалланган сув, бирламчи воситалар бўлишига эришиш даркор. Бундан ташқари, пахтани автомобиль йўлларида қуритишга рухсат бермаслик, йиғим-теримга жалб этилган автотранспортларни ўт ўчиргичлар, пахтанинг устини ёпадиган брезентлар билан таъминлаш керак. Ошхоналар, устахоналар, пахта териш машиналарига ёнилғи қуйиш пунктлари хирмонлардан камида 100—150 метр узоқликда жойланиши ғоят муҳим. Айниқса, хирмонларда ёш болаларнинг ўйнаши, уларни пахта қуритиш ишларига сафарбар этиш кўнгилсиз ҳодисаларнинг рўй беришига сабаб бўлиши мумкин.

Ёнғин хавфсизлигини таъминлашнинг энг оддий қоидаларига риоя этилгандагина бебаҳо бойлигимиз — «оқ олтин»имиз нобудгарчиликдан асраб қолинади. Буни асло эсдан чиқармайлик.

А. ЁҚУБОВ,
Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги ёнғиндан сақлаш бошқармасининг бошлиғи, ички хизмат полковниги.

• *Футбол: Осиё кубоги*

УЛКАН РЕЖАЛАР ВА... ЧЕКЛАНГАН ИМКОНИЯТЛАР

МАРКАЗИЙ «Пахтакор» ўйингоҳида футбол бўйича «Осиё кубоги» мусобақасининг навбатдаги учрашуви бўлиб ўтди. Ундан сал олдин «Пахтакор» (Тошкент) ва «Қайрат» (Олмаота) фахрийлари жамоаларининг ўртоқлик учрашуви бўлиб ўтди. Ўйин дуранг (3:3) натижа билан тугади. Шундан сўнг кубок талабгорлари — Ўзбекистон ва Қозоғистон терма жамоалари ўзаро куч синашди. Уларнинг ўйини ҳам дуранг натижа билан якунланди — 1:1.

Учрашувнинг 16 минутидаёқ меҳмонлар ҳисобни очишди. Бурчакдан етказиб берилган тўпни қозоғистонлик моҳир спортчи Руслан Дўсманбетов мезбонлар дарвозасига бехато йўллади (1:0). Бу эса футболчиларимизнинг ташаббусни қўлга олишига асос бўлди, холос. Орадан 10 минутча вақт ўтар-ўтмас Абдураимовнинг шиддатли ҳужумларидан ҳайиқиб қолган рақиб жамоа ҳимоячилари уни жарима майдончасида йиқитди. Жарима тўпини Азаматнинг ўзи аниқ нишонга урди. Учрашувдаги айрим хатолар ва ҳакамларнинг ўзгарувчан ҳатти-ҳаракатлари баъзан ўйинчиларни, баъзан томошабинларни ҳаяжонга солиб турди. Лекин ўйин охиригача ҳисоб ўзгармади.

Учрашув сўнггида мухбиримиз иккала жамоа бош мураббийлари **Рустам АКРАМОВ ва Бахтиёр БОЙСЕИТОВ** билан учрашиб, муаммолар ва навбатдаги режалар хусусида суҳбатлашди:

МУХБИР: Ўйиннинг иккинчи ярмида майдонга Андрей Пятницкий тушди. Ҳар ҳолда бош мураббий сифатида Андрейнинг яқин-орадаги режалари сизга маълум бўлса керак. Бу футбол ишқибозлари учун ҳам қизиқарли.

Рустам АКРАМОВ: Пятницкий — моҳир спортчи. Биз унинг жаҳон футбол майдонларида катта олқишга сазовор бўлишига ишонамиз. Шу жиҳатдан олиб қараганда «Спартак» унинг учун трамплин вазифасини ўташи керак. Биз эса Андрейни истаган пайтимизда терма жамоага чақиришимиз мумкин. Чунки у Ўзбекистон фуқаросидир.

МУХБИР: Нидергаус бир пайтлар Олмаотанинг «Қайрат» жамоаси таркибида ўйнар эди. Лекин яқинда Россия терма жамоаси таркибида майдонга тушди. Сизлар ҳам уни миллий терма жамоаларингизга чақиряпсизлар. Ахир бу ФИФА қоидаларига зидку?

Бахтиёр БОЙСЕИТОВ: Мен Россия футбол федерацияси билан ҳам, Павел Садирин билан ҳам гаплашдим. Нидергаус норасмий ўйинда қатнашган. Биз уни ўз терма жамоамизга чақиришимиз мумкин. Россияликлар бунга эътироз қилишолмайди.

МУХБИР: Мана, «Осиё кубоги» мусобақалари ҳам ниҳоясига етаяпти. Менимча соврин эгаси аниқ бўлиб қолди, шекилли.

Р. АКРАМОВ: Йўқ, ҳали аниқ эмас. Чунки олдинда масъулиятли учрашувлар турибди. Фақат ва фақат ғалабаларгина соврин эгасини аниқлайди.

Б. БОЙСЕИТОВ: Менинг фикрим ҳам ана шундай. Лекин ҳакамларга худонинг ўзи инсоф берсин. Чунки уларга ҳам кўп нарса боғлиқ.

МУХБИР: Гапингизнинг авзойига қараганда, бугунги учрашувдаги ҳакамларнинг холислигига шубҳа қиляпсиз. Айниқса, биринчи марта ўн бир метрлик жарима тўпи белгиланганда, футболчиларингиз ўзларининг норозиликларини яширишиб ўтиришмади. Биз эса бу ерда томошабин сифатида ҳеч қандай ғайритабиийликни сезмадик.

Б. БОЙСЕИТОВ. Балки ҳақдирсиз. Назаримда, бизнинг ўйинчимиз ҳеч қандай қўпол ҳаракат қилгани йўқ.

МУХБИР: Рустам ака, бу вазиятга сизнинг муносабатингиз қандай?

Р. АКРАМОВ: Мен ҳам бу ерда нохолислик ёки ғайритабиийликни сезмадим. Шу нарса менга аён бўлдики, ўйинчиларимизнинг шиддатли ҳужумлари рақибларнинг кўзларини каттароқ очишга даъват этди. Улар эса бундан нотўғри хулоса чиқаришди ва ҳужумчиларимизга қўпол муносабатда бўла бошлашди. Шуларнинг маҳсули — жарима майдончасида ўйин қоидаси бузилди. Ахир тўп билан олдинга ташланган ўйинчига қилинган озгина қўполлик ҳам катта жароҳат етказиши мумкин.

МУХБИР: Агар сир бўлмаса, айтингчи, Қозоғистон футбол федерацияси УЕФА таркибига кирмоқчими ёки Осиё конфедерациясига?

Б. БОЙСЕИТОВ: Биз аллақачонок УЕФА кубоги учун майдонга тушишга азму қарор қилганмиз. Тўғри, бу гуруҳда ғалабага эришиш анча мушкул. Лекин сизларда айтишади-ку «осилсанг баланд дорга осил», деб. Бундан ташқари, катта ўйинлар спортчиларимизни янада чиниқтиради.

Б. БОЙСЕИТОВ: Биз эса ҳозирча фақат Осиё биринчилиги мусобақалари орқалигина жаҳон футбол ўйингоҳларига чиқиш ниятидамиз. Бунинг ўзига хос сабаблари бор. Ҳали ФИФАга аъзо бўлганимиз йўқ. УЕФА ҳам эшикларини очиб турмагандир. Бирдан катта қадам ташлашнинг хунук оқибати тўғрисида яхши мақол бор.... Яхшиси, кўрпага қараб оёқ узатган маъқул.

МУХБИР: Юқорида бизда футболга Европадаги давлатларга нисбатан камроқ эътибор берилади, дейилди. Умуман, муаммоларни ижобий ҳал қилиш асосан нималарга боғлиқ?

Б. БОЙСЕИТОВ: Моддий манфаатдорликка. Маблағ етишмаслигидан ишларимиз ҳамиша ўлда-жўлда. Мана шу биргина «Осиё кубоги» мусобақаларини ўтказишда ҳам қатор муаммолар пайдо бўлмоқда. Оддийгина бир республикадан иккинчисига келиб кетиш учун ёқилғи топилмаяпти. Бензиннинг ўзини 35 сўмдан олишга тўғри келгандан кейин, бошқа харажатлар ҳақида гапирмай қўя қолай. Буларни ҳал қилишда асосан ҳомийларнинг ташаббуси катта рол ўйнайди.

Р. АКРАМОВ: Икки кунда терма жамоани йиғиб келиш ва бир ярим кунлик машқлардан кейин уларни катта ўйинга йўллашнинг қанчалик мураккаб эканлигини тасаввур қилсангиз керак. Иқтисодий шароит қўлимизни калта қилиб қўяяпти. Муҳими, республикамиз мустақил. Агар яхши спортчиларни тарбиялай олсак, жаҳоннинг исталган мусобақаларида қатнашиш ҳуқуқига эгамиз. Бунинг учун ФИФАга аъзо бўлишимиз кифоя. Иқтисодиётимизнинг ночорлиги ўткинчи нарса. Энг асосийси — юртимиз тинч, руҳимиз тетик.

Суҳбатдош:
Пўлат ЖОЗИЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

МУСОБАҚА ЖАДВАЛИ

	У	Ю	Д	М	Т—Н	О
Ўзбекистон	6	3	2	1	14—7	8
Қозоғистон	5	2	3	0	5—3	7
Тожикистон	2	0	2	0	5—5	2
Туркманистон	4	0	2	2	5—7	2
Қирғизистон	3	0	1	2	3—10	1

ОЧИҚ ВА ОШКОРА ЎТДИ

Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари XI Тошкент халқаро кино анжумани ниҳоясига етди. Унинг иштирокчилари қарийб бир ҳафта давомида республикамизнинг диққатга сазовор жойлари билан танишиб, кино мухлисларининг илиқ нигоҳлари билан юзма-юз бўлдилар.

Ўтган куни Ўзбекистон республикаси Касаба уюшмалари федерацияси таклифига биноан, уюшма жамоатчилиги билан кинофестиваль қатнашчиларининг учрашуви бўлиб ўтди. Унда Афғонистонлик санъаткор Ҳумоюн Файз, покистонлик Сабина Пирзода, туркиялик Ғамза Ҳунар, хитойлик журналист Чиши Ян, Қирғизистон кинематографчиларининг биринчи котиби Шаршенали Юсубалиев ва яна бир қанча таниқли санъаткорлар иштирок этишди.

Учрашув аввалида Республика Касаба уюшмалари Федерацияси раиси Бўри Алламуродов меҳмонларга касаба уюшмалари фаолияти ҳақида қисқача ахборот берди.

Қизиғи шундаки, суҳбат давомида одатдаги расмиятчиликка риоя қилинмади: очиқ, ошкора мулоқот бўлди. Меҳмонлар Ўзбекистонга келганликлари ва у билан атрофлича танишаётганликларидан чексиз ҳурсандликларини изҳор қилиш билан бирга, касаба уюшмалари фаолиятига доир ўзларини қизиқтирган саволлар билан мурожаат қилдилар.

— Биз ҳам кинофестивалга алоҳида соврин тайёрлаганмиз. У меҳнаткашлар ҳаёти чуқур ифода этилган энг яхши фильмга берилади, — деди учрашувни якунлар экан Б. Алламуродов.

Учрашув сўнгида меҳмонларга эсдалик совғалари топширилди.

Ҳ. ИСМАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

САНЪАТ ЧЕГАРАЛАРНИ ТАН ОЛМАЙДИ

Маълумки, Тошкент киноанжуманида машҳур кинорежиссёрлар, актёрлар ва продюсерлар билан бир қаторда кино танқидчилари ҳам иштирок этдилар. Бу йилги фестивалда кўрик-танлов ҳам ўтказилаётганлиги учун у аввалгиларидан фарқ қилади. Танловда эса танқидчиларнинг фикрлари муҳим аҳамиятга эга. Россия кинематографчилари орасида таниқли киношунос Ирина Шилова ҳам бор. Кинофильмлар намойиши орасидаги қисқа танаффусда бу машҳур танқидчини суҳбатга чорладик.

— Ирина Михайловна, «совет киноси» деган ибора унутила бормоқда ва «россия киноси» деган сўзга қулоқларимиз ўрганиб қолди. Ҳозирги рус киносида совет киноси анъаналари сақланиб қолаяптими?

— Бир сўз билан айтганда, совет киноси анъаналаридан бирданига воз кечиб бўлмайди. Қолаверса, санъат ҳар қандай замонларда ҳам мислсиз ютуқларга эришаверади. Авваллари грузин киноси, болтиқбўйи киноси, ўзбек киноси деган тушунчалар бор эди, аммо рус киноси деб ҳеч ким айтолмасди. Ҳозирги ижтимоий жараёнлар даврида бизнинг кино умуминсоний муаммоларга мурожаат қилаётганлиги мени қониқтиради.

— Россияда бошқа санъат турлари қатори кинода ҳам ғарбга тақлидчилик кучайиб бормоқда дейишмоқда...

— Лекин қанча ҳаракат қилсак ҳам биз Ғарб бўлолмаймиз. Россия Шарқ билан Ғарб ўртасидаги улкан мамлакатдир. Ҳамма замонларда унинг санъатида гоҳ Осиё, гоҳ Оврупа маданиятининг аксини кўриш мумкин. Россия киноси бугунги кунда ўзлигини ахтармоқда. Бу йўлда турли йўналишлар, турли анъаналарга мурожаат этишга ҳақли.

— МДҲ мамлакатларида, жумладан Ўзбекистонда Россия телевидениеси кўрсатувлари намойиш этилади. Гоҳида қизиқарли томошалар орасида (жумладан «Мўъжизалар майдони») ғарб киносидаги бехаё саҳналар реклама қилинади. Россиялик киношунослар бунга қандай қарашмоқда?

— Шахсан мен киношунос сифатида бунга мутлақо қаршиман. Тўғри, америка киносида севги саҳналари жуда маҳорат билан суратга олинади. Лекин турли миллатларнинг турли ёшдаги миллионлаб томошабинлари кўраётган телекўрсатувда рекламанинг бу кўринишини оқлаб бўлмайди. Ўйлайманки, ҳозирги ғала-ғовур замонлар ортда қолиб, юксак даражадаги санъат ва маданиятга албатта эришамиз. Бунинг учун бир-биримизни қўллаб-қувватлашимиз керак. Ахир санъат чегараларни тан олмайди-ку. Тошкент кинофестивалининг қадри ҳам шундадир.

Иброҳим ЖИЯНОВ
суҳбатлашди.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

• ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608. Буюртма Г—197.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси.

Бош муҳаррир Анвар ЖЎРАБОЕВ.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Карим БАҲРИЕВ, Эсиргап БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ, Зоҳид НОРМУҲАММЕДОВ, Ҳабибулла ОЛИМЖОНОВ (бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Абдукарим РАҲИМБЕРДИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Қулаҳмад РИЗАЕВ, Эркин САМАНДАР, Азим СУЮН, Александр ТЮРИКОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Александр УЛИЧКИН (масъул котиб, «Народное слово»), Муҳтарама УЛУҒОВА (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Раим ФАРҲОДИЙ, Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Ленинград кўчаси, 19-уй.

• Таҳририятга ҳажми 7 қоғоздан ошган материаллар қабул қилинмайди. Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси. Босишга топшириш вақти 21.00 Босишга топширилди 21.00 № Г—410. Тираж 28596. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12.